

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR • KVINNAN • OCH • HEMMET •

GRUNDLAGD AV
FRITHIOF HELLBERG

UTCIVARE:
BEYRON CARLSSON

UPPLAGA **A**

N:o **51**

DEN 21 DEC. 1924

PRIS **35 ÖRE**

REDAKTÖR
EVA BERGSTRÖM-
NYBLÖM

En glad julkulla

lastad med trevliga julklappar har fotografen hittat i det brokiga vinlet på Skansens julmarknad, som värdigt inlett stockholmarnas jul.
(Foto: Holmén).

K R Ö N I K A

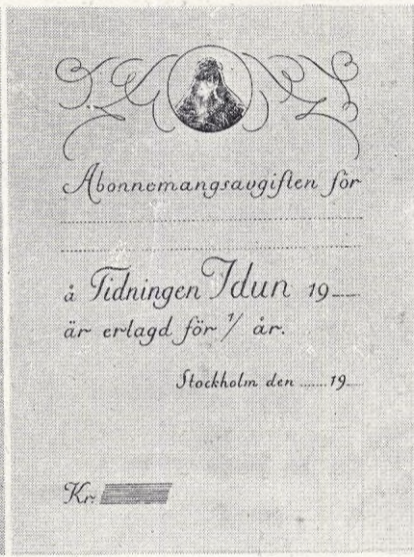
SVENSKA TEATERN ÄMNAR FIRA sitt 50-årsjubileum. Det är med teatrar som med riken, de ha sin storhetstid liksom sitt förfall. Den förra inträffade under Ludvig Josephssons dagar. Jag vet ju inte hur pass mycket bilden är förskönad men nog ter han sig för våra blickar som en ovanlig teaterchef: entusiastisk för sin konst, uppoffrande, intelligent, sakkunnig, genombildad, arbetsam, oegennyttig. En mängd förträffliga egenskaper som tagna en och en och i småportioner kunna båda värma och lysa men bli explosionsfarliga då de komma tillsammans och i större skala. För Ludvig Josephsson blev det i alla händelser en skräll. Men vad han dessförinnan hann ge sin samtid är ett kapital av vars ideella räntor ännu många av den generationen ha sin glädje. De unga bli både förvånade och misstroagna när de höra den tiden prisas, de ha ju upplevat så överväldigande mycket av stor konst och framför allt stora kostnader. Och Josephsson själv skulle säkert ha tappat sin berömda fez av häpnad om han upplevat våra tiders underverk, när man borta vid Stilla havets kust bygger upp hela Notre Dame-kyrkan i Paris. Men en stor tid var det i alla fall. Vi ha visst inte fler än en kvar sedan dess, Emil Hillberg och hans stämman tycks ha tystnat. I denna gallsrikets tid när det gäller att väsnas som en marknadsgycklare är det så lätt att bli bortglömd och jag väntar därför att Hillbergs namn ej yppas när Svenska teaterns jubileum snart firas. Han har ju ej ens haft förstånd att gå till filmen — nej förlåt jag menar: högtidligen ta avstånd från filmen som konst och sen låta engagera sig för 10,000 kronor om dan. Det är visst så man ska förfara om man är en klok karl.

Jag nämnde något om starka stämmor. De göra sig särskilt hörda nu och ett speciellt nöje har man att följa med den vilda konkurrensen om allmänhetens ynnest som ett par förläggare utöva. Den påminner osökt om den tiden för många år sedan när ett par ångbåtsbolag i Stockholms skärgård slogos på liv och död om passagerarna. Till slut fick man inte bara fara gratis utan bjöds till och med på frukost plus ett par handskar och en liten levande kanariefågel, — sa's det. Allmänheten skrattade och åkte gladeligen på de billiga båtarna — att det var den själv som till sist fick betala gratisnöjet och det med ränta reflekterade man inte så noga över. Och så går det till ännu i dag. Det senaste är att en tidning säljer konstverk på avbetalning. Men varför inte utsträcka handeln även till byxor och gamla överrockar?

Apropå tidningar är det verkligen på tiden att det sägs ett allvarets ord om det systematiska idiotiserandet av det uppväxande s'aktet som bedrivs i de serieskämt-

bilder vilka blivit en fullkomlig pressens epidemi. Naturligtvis har det gått här som alltid: en påhittig karl började med det och sen skulle alla efterapare ta idén, med påföljd att billighetstidningarna översvämmas av dessa serier med deras upptåg där dumheten och andefattigheten tävla med tarvligheten i utförandet. Eftersom ingen man med självaktning lånar sig åt att skriva eller rita dessa serier blir nämligen kvaliteten också därefter. Men man går ändå på i de utslitna ullstrumporna. Här om sistens lästes en annons som presenterade läckerbitarna i senaste nummer av det utmärkta veckobladet »Allt och Intet»:

KARL XIV JOHAN skildrad av sin gemål.
 Jocke blir ordningsman.
 Pelle fotograferar Kickan.
 Olle blir oigenkännlig.
 Knutte vill gifta sig i luften.
 Kraxen tycks vara odödlig.

En välkommen julklapp är detta presentkort å Idun som erhålles mot insändande av den postanvisning vilken medföljer detta nummer. Presentkortet är synnerligen vackert utfört i två färger och erhålles mot ett pris av 15 kr. pr helår och 8 kr. pr halvår av den vanliga upplagan samt 17: 50 pr helår och 9 kr. pr halvår för praktupplagan.

De senare personligheterna med de besynnerliga smeknamnen äro tydligen hjältarna i lika många serieskämtbilder. Vad Karl Johan däruppe i sin himmel måtte känt sig smickrad att bli sammanställd med så typiska representanter för våra dagars svenskar.

Eftersom jag talar om tidningar får man kanske passa på att göra litet reklam för sig själv. Här om dagen hade jag nöjet av en påringning från Daniel Fallström som bad att få tacka för Iduns utmärkta julnummer. Det som särskilt tagit hans hjärta var det briljanta omslaget med kung Karl ridande framför fronten av sina »gossar blå». Tavlans är av den gamla karolinen Gustaf Cederström och kan man, sade Daniel, annat än beundra denna ungdomsfriska åttioring som har en eldsjäl sprakande och flammande likt en ynglings. Det är så välsignat uppfriskande att det finns en sådan verklig karl bland alla vår tids mesar och struntar. Så sa' Daniel som själv inte

är rädd att dra sin klinga trots att han går på 70-talet. Vår regering har också velat visa sig karsk och demonstrera mot Italiens fascister. Men inte kunde Undén ana att vägen till Canossa skulle gå rakt över Forum romanum, när han en solig vardagsmiddag kom med sin lilla tallriskrans på ena armen och Bædeker under den andra genom Porta del Popolo och nästan väntade att påven och Sixtinska madonnan skulle stå i kö för att ta emot honom ty han kom ju i de mest människovänliga avsikter för att protestera emot att man slog ihjäl folk eller på annat sätt förgrep sig på sin nästa — n. b. om han inte skulle råka vara strejkbrytare och stått med döds-kors över sitt namn i Socialdemokraten. Men döm om vår utrikesprofessors häpenhet när han finner Nero Mussolini rasa som ett lejon på Circus Maximus och förklara att om inte

signor Undéno slängde bort sin gemena krans så skulle han utöva de fruktansvärdaste represalier och till nästa riksdagsman-naval i Stockholm skicka en bu-kett sköna rosor — utan törnen — till fru Trygger och en låda nyplockade makaroner till amiral Lindman. Varpå Undén blek om näsan som Venus Milo skyndade att stoppa ner sin tallriskrans med kottar och blågula band i en källarglugg på Capitolium där fordom gässena kack-lade. Och där ligger nu den svenska äran och vissnar bredvid tre kappar potatis och en familj rättor, som inte haft så läckert mums sen Isaac Grünwald bodde där i huset och serverade osålda dukar till supé.

Lyssnom förresten till vad skalden sjunger om Undéns färd: Säg det med blommor — men ej alls åt Mussolini ty ilsket fräser han: det kan ni låta bli ni! Undén, din Romafärd blev ganska mager, din tallriskrans gav ris men ingen lager.

Förresten är ingenting annat att säga än att julbrådskan pågår. Var och en har sina julönskningar. En känd skämtare vars namn börjar med Nor och slutar med lander men vars anonymitet förövrigt inte må röjas ville en jul skaffa sig litet tillägg till sin julglögg och anhöll därför om en extra tilldelning av två liter. Ansökan åtföljdes av den sedvanliga förfrågan vad han skulle ha den kopiösa spritmängden till. Jo, sa N., jag måste ha den för att göra ren min frus juveler.

Ja men två liter invända förhörsdomaren.

Den ska stå över! svarade N. med sin barnafrommaste min.

Han fick sitt juvelbrännvin.

Celestini

"TEKÅ" Zinkputs

SVENSKAN, VARS MUSIK ÄR KÄND ÄNDA NER I AFRIKA

ETT BESÖK HOS ALICE TEGNÉR IDUNS TREDUBBLA PRISTAGARINNA.

DET VACKRA Tullinge kallas platsen och det är så vackert där, att man håller andan vid första blicken över sjön i dalen med de skogklädda höjderna runt omkring, där »Kikut» ligger på ett utsprång som ett hem ur Inge-mars-sönernas himmelrike, fastän de släta åkrarna äro utbytta mot berg och granar.

Redan på avstånd hörs musik från stugan. Tegnér's sonson, protokollsekreteraren Jacob Tegnér, som mött vid tåget, säger småmysande »Min fru har repetition.»

Men vid vårt inträde kommer hon emot oss, rak och smärt med lugna rörelser och goda ögon. Hennes lärjunge lägger ihop sin fiol, båda äro trötta och nöjda, de

ha spelat en svår sak av Grieg. Flygeln dominerar som naturligt är den hemtrevliga salongen, där familjepor-trätt ur Tegnér'ska släkten pryda väggarna och där många gamla vackra saker ge de låga rummen ett gott hems hem charm. Så glider talet in på tonsättarinnans i Iduns kompositionstävlan prisbelönta kompositioner och deras tillkomst. En rätt egendomlig händelse är förknippad med den första. Den skrevs på ett litet skramlande smålandståg för fyra år sedan till en text som en svensk författarinna gjort efter Tagore. Och med en sär-egen intuition som utmärker Alice Tegnér fick melodien den typiskt hinduiska musikkens kännetecken — fastän hon då aldrig hört hinduisk musik. Tre år senare, i föl kom så en ung bildskön hindu med elfenbenshy och sammetsögon på besök till Sverige och besökte också Alice Tegnér. Han sjöng sitt hemlands sånger — den svenska musiken fördrog han illa — och med en egendomlig känsla återfunno åhörarna i melodier-na den karaktär som kännetecknar »När jag gnolar melodier...»

För övrigt hade fru Tegnér haft rätt mycket besvär med att finna passande texter till pristävlingens kompositioner. Hon hade letat i bibliotek men det finns inte så värst mycket äkta lyrik av svenska kvinnor. Och didaktiska saker dugde inte. »Man skall känna att ett verk sprun-

Alice Tegnér i sin musikvrå.

Mors lilla Olle — vem känner inte den? Men inte alla veta att denna liksom så många andra bekanta barnvisor är komponerad av Alice Tegnér, som Idun gjort ett besök i hennes hem vid Tullinge.

git fram ur en stark, ädel, rensinnad personlighet, men det skall inte vara någon pekpinne med.» säger Alice Tegnér, som tydligen hyllar den sunda satsen: »Först en man, sen en ska'd.» »Jag ville gärna visa att jag kunde skriva annat än barnvisor,» fortsätter

niskor ha blivit så älskade som... men ifråga om Alice Tegnér är det bokstavligen sant. Tacksägelsebrev dugga tätt från jordens alla hörn. Nyligen kom brev från det översta Lappland där en lärarinna höll på att lära de små lappbarnen Alice Tegnér's visor och kort därpå anlände ett annat brev från det svartaste Afrika där negerbarnen voro synnerligen förtjusta i dem. Och finns det någon svensk flicka eller gosse som inte hört eller sjungit »Mors lille Olle», »Bä, bä vita lamm» eller »sockerbagaren som bor i staden och bakar bullar mest hela dagen», många veta bara inte att det är Alice Tegnér som gjort

dem, till den grad ha de ingått i själva folkmedvetandet. Det är som om de alltid måste ha funnits. Och ändå är Alice Tegnér ingen gammal dam. Det var för sina egna små barn hon började komponera sina visor. Nu när hon inte direkt inspireras i denna riktning har hon givit oss prov på att även vi vuxna kunna få vänta något av hennes rika, skapande ingenium, hennes moderliga hjärta och inte minst hennes tekniska skicklighet som är av särskilt stor betydelse därför att den för en kvinna är sällsynt. Alice Tegnér säger själv att hon inte tror på naturbegåvningar. Man måste lära sig komponera liksom man endast genom oavlatligt arbete kämpar sig fram till mästerskap inom vilken konststart som helst.

I. B.

Salongen på »Kikut».

Besök
MEETHS JULMARKNAD

E N K V I N N O H A T A R E

PROFESSOR WIETH-KUNDSÉN UPPENBARAR I »FEMINISMEN» VILKA USLA VARELSER KVINNORNA ÄRO.

DET FINNS INTE MYCKET KVAR av kvinnorna, när professor Wieth-Knudsen hållit på en stund. På sin höjd lite malajiskor och negresser, som professorn tycker utomordentligt bra om. Men de vita kvinnorna ha hans hela förakt.

Inte nog med att professorn tar ifrån oss kvinnor all den grannlåt som feminismen smyckat oss med, nej, han berövar oss också alla de egenskaper, utom de dåliga, som sedan Evas tid anses vara de specifikt kvinnliga. Så när man slutat läsningen undrar man verkligen vad vi arma kvinnor skola ta oss till, vad professorn vill göra av oss. Inte kan han väl mena att vi skola bli mödrar och uppfostrare åt de ädla, förtryckta och lurade männen barn? Och det dumma förlöjande hushållsarbetet kan ju mannen sköta mycket bättre än kvinnan, säger professorn själv. Nej, jag kan inte se något annat än att vi vita kvinnor få hoppa i Norrström. Sådana i botten eländiga naturer som vi kunna inte omvändas — man strider inte så lätt mot natur, om det förresten inte rent av är omöjligt. Hur kunde också vår Herre ge oss en sådan förfärlig natur, när han sade, att vi skulle vara mannen till ena hjälp?

Skämt åsido är emellertid Wieth-Knudsens bok värd att läsa med begrundan av oss kvinnor. Särskilt i början. Mot slutet blir professorn alltför tendentiös och småaktig i både siffror och ord. Man tror hela tiden att ilskan skall krevera i någon lysande bomb, som skall uppenbara vad professorn menar med alla sina jeremiader. Men därav blir intet. Han slutar som han börjat, bara inte så roligt och uddigt elegant. I de första kapitlen av sin så omtalade bok har nämligen professorn både gott humör och esprit. Det tjänar inte till att förneka detta. Man skummar av raseri, när man läser dem, man skäms,

Ingen bok torde under senaste tiden ha kommit så mycket rabalder åstad som professor Wieth-Knudsens om "Feminismen". I sitt oresonliga och fanatiska hat till kvinnoemancipationen och de vita kvinnorna är den emellertid en roligt och talangfullt skriven bok, som inte någon kvinna skall ångra att hon läst. Här ges några antydningar om tonen och andan i boken.

men professorn har nog tagit på många ömma punkter. Är man ärlig, har lite sans och inte är lika fanatisk och förblindat hätsk som professor Wieth-Knudsen finns det mycket i hans bok att ta vara på.

Det första professor Wieth-Knudsen gör är att han tar ifrån oss skönheten — redan det ganska originellt. Det finns icke en skön kvinna på 10,000, säger professorn, och vad är det då för nonsens av männen att jämt besjunga kvinnans skönhet. Bort det och ta saken kallt och nyktert.

Sedan tar han naturligtvis ifrån oss det intellekt, som vi aldrig haft men som feminismen sökt truga på oss. Endast i reproduktionsförmågan kunna vi tävla med männen. Och som någon tröst få vi vidare veta, att vårt förstånd »visst icke är dåligt», men det är kortsynt. Uppseendeväckande är däremot att professorn tillerkänner oss vad väl ännu ingen man gjort: logik. Kvinnan är i besittning av en skarp dialektisk logik, säger professorn, men den urartar nästan alltid till sofistiskt konsekvensmakeri, som hon framförallt har god användning för i feministiska diskussioner.

Så kommer professorn till känslolivet och nu vänta vi lite plåster på såren. Men, ack, vad vi bedraga oss! Nu först kommer professorn med storsläggan. Kvinnans känsloliv är icke hälften så starkt utvecklat och av sådant djup som mannens. Kvinnans känslor växla lika hastigt som sol och regn. Ena stunden vill hon dö när hennes käresta skall fara bort, hon vill det innerligt och uppriktigt, men när han kommer tillbaka om ett år, då är hon i de flesta fall ganska tröstad och avkyld. En man har mycket svårare att kasta av sig en känsla och en lidelse än kvinnan. Med känslolivets flyktighet hos kvinnan sammanhängande också hennes vördnad för uppnådda resultat och seger. Det finns bara en kvinna, fortfarande på 10,000, som heroiskt står med sin man i nöd som i lust. I historien erinrar sig professorn endast fyra sådana heroiska kvinnor: Karin Månsdotter, Olav Tryggvesson's drottning Tyra, Kristian II:s gemål Elisabeth och Korfitz Ulfeldts maka, Eleonora Kristina.

Nästa punkt är kvinnans moral — å, den ska vi knappast tala om, ty den finns inte. Hon står i moraliskt hänseende så lågt under mannen att de inte kunna nämnas på samma år en gång. Och inte heller är den vita kvinnan erotiskt tillfredsställande — alltså även erotiken, som vi fått uppbära så mycken smälek för att den är det enda vårt intresse sysslar med, tas ifrån oss.

Hur professor Wieth-Knudsen sedan på grundval av detta och efter en studie av äktenskapet genom tiderna skall beskriva det moderna äktenskapet kan lätt tänkas. En institution, i vilken mannen luras in, där han får slita och slava under en kall, elak, listig, lat, lyxälskande, opålitlig och härsklysten kvinna, där han inte har ett ord att säga till om, utan endast är hunden, som sparkas ner att ligga vid dörren. Sådana idioter ha männen blivit under de vita kvinnorna.

Och så slutar professorn med en apoteos till malajiskorna samt — Don Juan och Riddar Blåskägg. EBE.

SVERIGES GYMNAS- OCH IDROTTSKVINNORS RIKSDAG

SVENSKA KVINNORS CENTRALFÖRBUND FÖR FYSISK KULTUR OCH IDUN INBJUDA TILL FÖRBUNDETS RIKSMÖTE.

IDUNS INITIATIV FÖR ETT ÅR SEDAN att anordna en kvinnornas idrottsriksdag och föranstälta bildandet av ett kvinnornas idrottsförbund omfattades med allmänt intresse av alla gymnastik- och idrottskvinnor i landet. Frukten av idrottsriksdagen blev bildandet av Svenska kvinnors Centralförbund för fysisk kultur, som nu kan fira ett-årsjubileum. Ett viktigt led i förbundets verksamhet är dess skyldighet att varje år anordna ett riksmöte, där förbundets medlemmar och andra intresserade kunna träffas för överläggning och diskussion i frågor, som ligga inom förbundets intressesfär. Alltför länge har kvinnornas behov av fysisk utbildning varit för litet tillgodosett, det är mycket som bör göras både för att höja intresset bland kvinnorna själva för deras fysiska utbildning och hos stat och kommun för möjligheterna till rationell undervisning och träning — det är dessa frågor förbundet har på sitt pro-

Det är nu ett år sedan Idun tog initiativet till en kvinnornas idrottsriksdag för bildande av en sammanslutning mellan Sveriges gymnastik- och idrottskvinnor. Riksdagen blev en stor succés och Svenska kvinnors Centralförbund för fysisk kultur bildades med stor anslutning och livligt intresse hos deltagarna. Förbundets första arbetsår är till ända, ett år av försök, orientering, framgångar och besvikelser och nu inbjuder förbundet som bestämt var till en andra riksdag, sitt stora riksmöte. Detta äger rum den 7 och 8 januari i Stockholm. Alla intresserade äro hjärtligt välkomna att delta i mötet, som kommer att behandla och diskutera flera av de aktuella frågorna av vikt för kvinnornas fysiska utbildning. Svenska kvinnors Centralförbund för fysisk kultur arbetar för höjandet av den svenska kvinnans fysiska kultur — en uppgift, som bör stödas av alla Sveriges kvinnor.

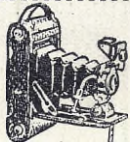
gram och vill söka lösa. Och när riksmötet nu samlas i Stockholm får det många

av de mest brännande gymnastik- och idrottsfrågorna för kvinnans vidkommande att diskutera och var och en i sin stad får dessutom tillfälle att framlägga sina erfarenheter av det första gångna arbetsåret — vi kunna alltså vänta ett rikt utbyte av 1925 års riksmöte.

Mötet äger rum onsdagen den 7 och torsdagen den 8 januari på restaurang Fenix, (festvåningen) Adolf Fredrikskyrkogata 10, Stockholm. Förhandlingarna ta sin början varje morgon kl. 10 f. m. Alla — även herrar — äro hjärtligt välkomna att delta i mötet. Mötesavgiften är 2 kr. och årsavgiften 3 kr. För enskilt föredrag betalas inträdesbiljett 1 kr. Anmälning om deltagande i riksmötet ställes till fru Eva Nyblom, Iduns redaktion, Stockholm.

Ur programmet vid riksmötet märkes följande:

Fröken Kerstin Hesselgren talar
(Forts. sid. 1347.)

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS. I NAMNET — EASTMAN KODAK COMP. — PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKALLNING OCH KOPIERING GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG - MALMÖ - STOCKHOLM

EN AV VÅRA PRÄSTFRUAR

HEMMA HOS ESTER KÄLLANDER, MAKÅ TILL KYRKOHERDEN I HEDVIG ELEONORA FÖRSAMLING.

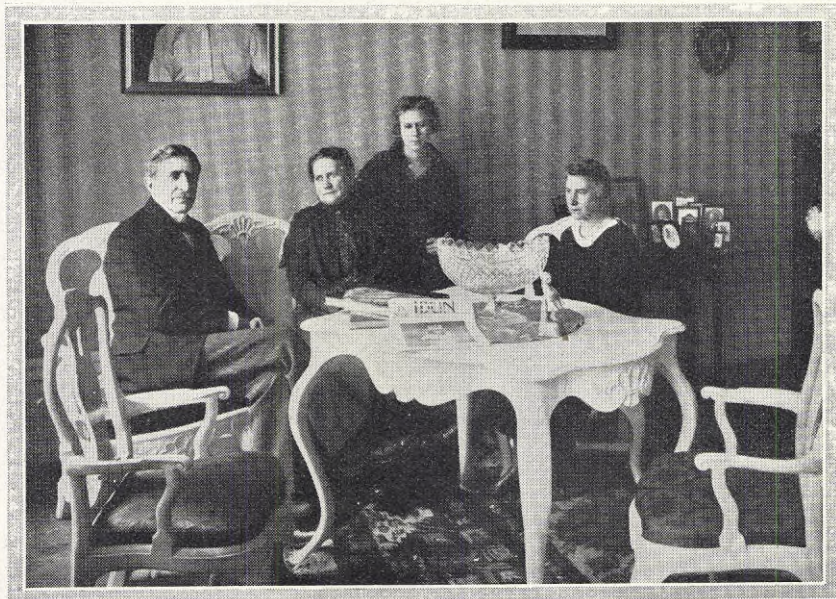
»LÅT MIG BARÅ SLIPPA att tala om mig sjålv, det är verkligen rakt ingenting att tala om», försåkrar med ålsklig och intagande kvinnlighet Ester Kållander, maka till kyrkoherden i Hedvig Eleonora.

»Någon ambition att låta tala om mig har jag inte alls, och jag hör inte heller till de dår obegripligt duktiga och utåt intresserade fruarna, som hinna med både att hålla och höra på föredrag, organisera föreningar, sitta i styrelser och kommittéer — och dår till sköta hus och hem.

För mig är hemmet allt, och några andra verksamhetsfålt har jag ingen ångtan efter. Jag har ju min man och mina barn — vad skulle fylla mitt liv och mina tankar, om inte de? Av mina tre söner åro två affårsmån, en i Spanien och en i Amerika, den tredje, som är notarie vid rådhusråttan och sjålv nyss bildat eget hem, har jag dår lyckligtvis fått behålla i Stockholm. Nog är det tungt att ha de andra så långt borta, men så komma breven, och dår tycker jag solen lyser klarare ån vanligt i flera dagar.

Så har jag ju mina två flickor, den åldsta är fil. magister och anstålld som lärarinna vid Saltsjöbadens samskola, den yngsta går på handarbetskurs.»

Fru Kållanders ågon stråla, når hon betraktar sina döttrar, som glada och ålskåvårda syssla med husliga bestyr. Vårder

Fru Kållander samlar gärna familjen till en låstund.

Till besöken i våra stockholmska prästhem knyta vi i dag bilden av Ester Kållander och hennes hem.

man sig till dem, så förstår man — om man inte gjort det förut — att det är hon, som skapat detta trevna, ombonade hem, blivit dess sol och centrum.

»Den raraste mamma och den vänligaste vårdinna, i vars gästfria hem grevinnan och hjälpgumman tas emot med samma hjårt-

liga välkommen, på vars åkthet ingen kan tvivla,» det är det intryck hon gjort på en av sin mans kolleger.

Gåstfriheten, det svenska prästhemmets vackra tradition, hålles också i helgd här, och den stråcker sig inte bara till vånner och vånners vånner utan till alla dem, som långta efter de dyrbara vården en långre eller kortare tids vistelse i ett sådant hem som detta kan skånka. Tyska och österrikiska krigsbarn, som för några år sedan hade lyckan att bli omhåndertagna i kyrkoherde Kållanders hem, omfattas alltså med intresse och vålvilja och kontakten uppehålles genom brev. Såkert långta de att återkomma till denna feriemamma, vars varma hjårta fyller av medlidande, dår hon

tånker på den nød, de haft att utstå.

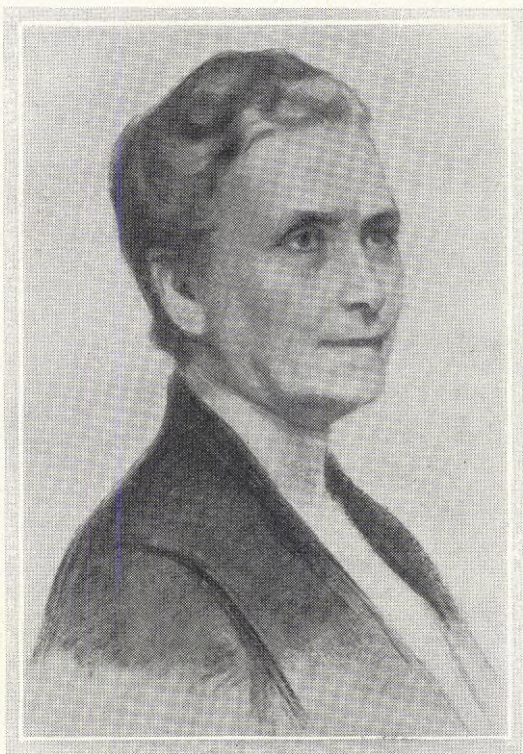
Gåstfrihet hörde också till de traditioner, som fru Kållander alltifrån barndomen vant sig vid. Hon är nåmligen dötter till kyrkoherden i Trosa, den lärde doktor Holmlin, och både hennes föråldrars, farföråldrars och morfårldrars hem voro gästfria prästgårdar.

Fullkomligt omedveten om vad hon sjålv varit och är för de sina och för den talrika vånkretsen, representerar fru Kållander den kanske vackraste och nu allt sällsyntare av alla kvinnliga egenskaper: ödmjukheten. FLEUR.

ALL VÅRLDENS SJUKSKÖTERS KOR TILL HÅLSINGFORS

Finlands huvudstad rustar sig redan nu för den stora internationella kongress av sjuksköterskor, t. o. m. fårgade, som i sommar skall åga rum dår. Iduns korrespondent berättar om den energi, varmed damerna i Hålsingfors gå till verket.

I FINLANDS SJUKSKÖTERS Kretsar försiggår i detta nu ett sjudande arbete för den stora internationella sjuksköterskekongressen i Hålsingfors instundande sommar. Det arbetas med tanke, hjårta och hand, och det är inte utan, att man fruktar att våra sjuksystrar tagit sig vatten över huvudet, dår de utfårdat inbjudan till sköterskor i hela världen. Att hårbågera dessa tusentals gåster blir dock ej det svåraste. Man rånkar på frivilligt bistånd av familjerna i huvudstaden. Vårre blir det med ånskaffande av en kongresslokal, dår det högtidliga öppnandet och förhandlingarna kunna försiggå. Hålsingfors har i sjålvå verket ingen sal, som skulle rymma ens 1,000 personer, ån mindre flere tusen. Man blir dårför tvungen att dela upp kongressdeltagarna i flera grupper. Men huru omröstningar och sådant dår skola kunna försiggå på normal våg förefaller gåtfullt.

Friherrinnan Sofie Mannerheim. Finlands namnkunnigaste sjuksköterska och ordförande i sjuksköterskeföreningen i Finland.

Dårmed må nu bli huru som helst, men visst är att sjuksköterskorna åro i farten och att låkarefruarna giva dem ett storartat bistånd. Också de synas ha gjort kongressen till en ambitionssak och tävla om att överträffa varandra i ådel uppoffring av tid och kraft.

Senaste vecka försiggick en rad av briljanta och välbesöktå festligheter jåmte lotteri, vilka icke torde inbringat så litet. Vi ha sällan haft så välbesöktå nöjestillfällen. Tillströmmingen till balen, festligheternas toppunkt, som gick av stapeln i officerskasinot å Skatudden, var t. o. m. så stark, att en del av festbesökarna nådgades söka sig till andra nöjeslokaler.

Alla tecken tyda sålunda på, att den kända finländska energien också skall rå på de svårigheter, som åro förenade med ånordnandet av en internationell kongress i Nordens minsta storstad. Som ett kuriosum från denna kan åntecknas, att skolbarnen här med nyfikenhet motse ånkomsten av negersköterskorna. Och de institutioner, som ivra för att göra den unga republiken kånd ute i världen, gå redan i glad förbidaan.

ANNA-LISA.

NÅGRA ORD TILL DEN SVENSKA KVINNAN

Med det nya år som stundar ha nära fyrtio förflutit sedan Idun grundlades som en tidning för kvinnan och hemmet. Litet var som har minnen sedan den tiden erinrar sig nog vilken uppmärksamhet det väckte när "Damernas egen" framträdde för att bli den svenska kvinnan ett språkrör, hur man t. o. m. raljerade med den förmätnhet som ansågs ligga däri att kvinnan fick en tidning för sig.

Utvecklingen har gått fort nog under dessa fyra decennier. Den uppmärksamhet som i våra dagar av den svenska pressen ägnas kvinnan bör ge henne en mycket smickrande föreställning om den roll hon spelar i samhället. I sin egenskap av pionär kan Idun naturligtvis inte vara annat än tillfredsställd att se hur insikten om kvinnans betydelsefulla insats i samhällsarbetet vunnit ett alltmer ökat erkännande. Idun kan göra det desto hållre som däri ligger ett indirekt erkännande att den väg tidningen för inemot fyrtio år sedan beträdde var den rätta. Och bland de många damtidningar av tillfällig eller stadigvarande art som sedan dess uppstått smickrar sig Idun med att vara icke blott den äldsta utan därjämte den som fortfarande har sin obestridda rangplats, där anciennitet och ungdomlig företagsamhetsanda i förening på ett förträffligt sätt ge skäl för tidningens namn: ungdomsgudinnan som ej åldras hur än åren gå. Stående på traditionens säkra mark är Idun i den lyckliga situationen att kunna förrätta sitt värv utan nervös oro för dagens nyckfulla kastvindar. Idun har sin säkra publik som blir sin tidning trogen, framför allt i medvetandet att alla krafter uppjudas, att intet sparas vare sig ifråga om arbete eller ekonomiska insatser för att hålla uppe Idun på den höga standard som alltid varit dess förnämliga kännetecken.

Det är som gått torde bäst ha visat det berättigade i ett sådant påstående. Nummer efter nummer har tillfört vår läsekrets en mångfald av fullödiga inlägg av de bästa pennor sådana som *Prins Wilhelm*, *Ellen Key*, *Selma Lagerlöf*, *Ann Margret Holmgren*, *Lydia Wahlström*, *Julia Svedelius*, *Marika Stjernstedt*, *Elin Wägner*, *Alma Söderhjelm*, *Anna Lenah Elgström*, *Frida Steenhoff*, *Annie Åkerhielm*, *Anna Wahlenberg*, *Hildur Dixelius*, *Marie Louise Gagner*, *Oda Berg*, *Thyra Grafström*, *Elisabeth Thorman*, *Anna Schenström*, *Agnes Sutthoff*, *Brita Lidbäck*, *E. Harms*, *Elsa Philip*, *Ellen von Platen*, *Anna Levertin*, *Gustaf Cederström*, *Sven Hedin*, *Tor Hedberg*, *Birger Mörner*, *Eric von Rosen*, *Ludvig Nordström*, *Eskil Sundström*, *Einar v. Strokirk*, m. fl. Ifråga om uppslagsrikedom och goda idéer har Idun fortfarande gått i tåten. Vi be blott att som ex. på vad

Ellen Key
skriver sina minnen i Idun under 1925.

Idun utträttat få erinra om den genom Iduns initiativ öppnade *Kvinnornas idrottsriksdag* som haft ett så lyckligt förlopp och resulterat i stiftandet av *Svenska Kvinnors Centralförbund för fysisk kultur*. *Iduns kvinnoklubb* såväl i Stockholm som i Malmö har alltsedan sitt stiftande på ett glädjande sätt realiserat tidningens önskan att åstadkomma en samlingsplats för nytta och nöje. *Husmoderskursen pr korrespondens* fortgår och omfattas med stort intresse. *Iduns barnkammare* på Bygge- och Boutställningen vann en storartad framgång och det mest smickrande erkännandet ligger väl i att den kopierats av andra husmoderstadningar. *Gösta Berling-numret* som utgavs samtidigt med framförandet av Gösta Berlings saga på filmen slog så an på publiken att nya upplagor måste tryckas därav. *Iduns kvinnliga akademis pris* på 1000 kronor och *Iduns arbeterskepris* på 300 kronor ha i år utdelats liksom förr och ha i bägge fallen givits till kvinnliga pristagare som gjort sig väl förtjänta av belöningen. *Iduns småkonstutställning* gav en förträfflig exposé över vårt moderna konsthantverk. *Iduns Handarbetstävlan*, *Porslinsmålningstävlan* och *Kvinnliga kompositionstävlan*

må bringas i erinran liksom *Iduns kattutställning* vars kolossala tillslutning bäst visade hur vällyckad den var. *Iduns fem minuter* avser att ge damerna välbehörlig motion och Iduns översikt av *Kvinnorna ute i världen* lämnar en revy över det kvinnliga framstegsarbetet jorden runt, en överblick som vunnit våra läsarinners stora sympati.

"Den största glädje jag har, är då Idun kommer som en hälsning från en värld av levande människor, som arbeta var och en på sitt sätt. Man känner sig genast mindre ensam då", skrev helt nyligen en läsarinna till redaktionen. Och Idun gläder sig åt att på det viset komma till sin läsekrets som en god vän med de bästa impulser och den gedignaste läsning.

Bland de nyheter som Idun har att bjuda på under nästkommande år må särskilt tre framhållas. Först och främst kommer författarinnan *Ellen Key* att i Idun skriva en serie minnen från flydda år. Hög och vördnadsbjudande reser sig *Ellen Keys* gestalt, en ädel kvinnoskepnad vars namn nämnes med vördnad ej blott i vårt land utan överallt i världen där hon sättes i jämbredd med vår tids största tänkare. Att *Ellen Key* vill i Idun skriva erinringar från år som gått är ett meddelande som skall hälsas med den mest odelade tillfredsställelse av vår läsekrets.

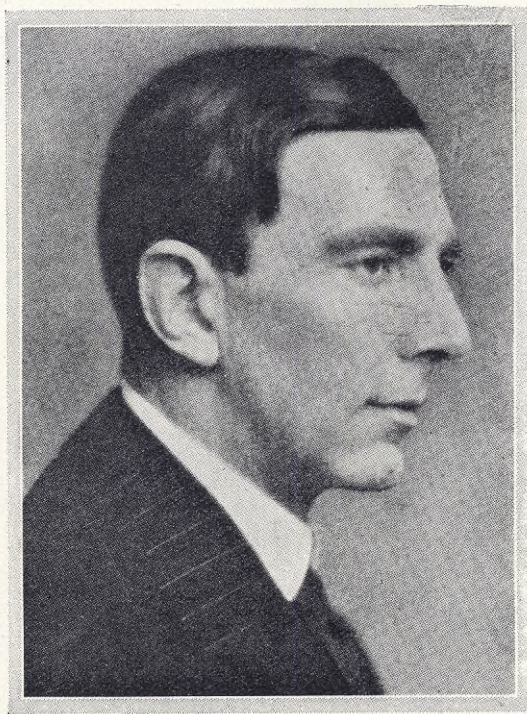
Likaså blir fallet då man erfar att friherrinnan *Ellen Cederström* lovat att i Idun publicera sina barndomsminnen. Det var ej så länge sedan publiken hade tillfälle att ännu en gång återse henne som varit dess avgjorda favorit och vars briljanta humör alltjämt är opåverkat av åren. Detta goda humör skall man få se prov på även då skåde-spelerskan fattar pennan för att berättas om sina upplevelser i barnårens Stockholm.

Och slutligen må nämnas den roman av *Alma Söderhjelm* som skall införas såsom följetong i Idun under nästa år. "*Unga träd*" blir dess namn och platsen för skildringen är Finland under senaste frihetskriget. Det blir säkert den begåvade författarinnans bästa roman, men så är också handlingen av den art att den rycker med sig såväl författare som läsare. Mot det finska krigets stora drama som bakgrund avteckna sig romanens personligheter levande och starkt intresseväckande. Svensk publik skall med begärlighet begagna tillfället att under så sakkunnig ledning studera en epok av Finlands historia som ligger oss så nära både i fråga om tid och sympatier.

Sådant är i korthet sagt Iduns program för det år som stundar. Orubbligt vill tidningen hävda sin plats som en talesman för kvinnans intressen och hoppas att nu som alltid välkomnas som en kär gäst överallt i de svenska hemmen.

Ellen Cederström
berättar sina barndomsminnen i Idun under 1925.

Prins Wilhelm
skriver sina teaterrecensioner "Efter ridåfallet" i Idun under 1925.

Alma Söderhjelm
skriver sin roman om finska kriget i Idun under 1925.

SJÖMANSPOJKARNAS MAMMA I LONDON

50 ÅRS SVENSKA NAPPATAG MED DRYCKENSKAP OCH FATTIGDOM I EAST END.

»HUR KAN EN ANSTÄNDIG flicka ge sig ner ensam i East End», sade min londonska inackorderingsvärdinna, när jag — naturligtvis först efteråt — berättade, att jag tillbringat min dag i East End. Hon var född och hade bott åtskilliga decennier i London, men hade ännu aldrig satt sin fot i East End varken ensam eller i sällskap och skulle heller aldrig för sitt liv göra det. Disgusting, you know!

Nå, mitt besök i East End var tämligen flyktigt och jag blev inte heller borttrövad av någon vit slavhandlare, ty jag var mest hela tiden i gott förvar hos Agnes Welin på Svenska Sjömanshemmet. Och förresten ser det mycket lugnare och ofarligare ut på East Ends fattiga gator än i virveln uppe i West End, så man kan både därför och av andra orsaker misstänka att fru Welin har rätt, när hon säger: »i East End begås inte hälften så många brott och röverier som i West End, där bytet är mer givande». Redan av dessa ord kan man sluta

att fru Welin har en viss klockarkärlek till Londons East End, den brokiga världsstadens trötlöst grå fläck. Det är heller inte att undra på, ty i femtio år nu har East End varit hennes hem och där har hon sett sitt stora livsverk av hängivet och oförskräckt arbete växa upp.

Om min inackorderingsvärdinna skakades av förskräckelsens och indignationens rysning inför den svenska skyddslingens tilltagsenhet, kände denna sig i gengäld bra liten och ödmjuk inför Agnes Welins första besök i East End, ett besök, som sedan blev för livet. Agnes Hedenström — hennes namn på den tiden — var då en ung flicka, som lik så många andra svenska familjeflickor sändes ut till England för att lära språket och roa sig. En dag lockade nyfikenheten också henne att göra ett besök i East End, som på den tiden var ett oändligt mycket ruskigare näste än nu. Hon var i sällskap med en kvinnlig predikant, som bad henne övervara ett predikomöte på kvällen. Jo, det kunde hon ju vara för kuriositetens skull. Och så begav det sig att Agnes Hedenström på kvällen stod på ett torg bland druckna sjömän, schåare och löst folk och lyssnade till en rungande predikan. Vad som sedan hände minns hon knappt, förrän hon stängdes in i ett rum med två druckna sjömän och tillsammans av predikanten att bedja för dem, tills de blevo lugna och goda. Det blev en fasans natt — den sista i mitt liv, tänkte den lilla svenska familjeflickan och i sin förtvivlan lovade hon visst Gud, att om hon slapp ut med livet, skulle hon viga sig åt hans tjänst för all framtid. Hon bad för brinnande livet, lyckades lugna de råa männen, slapp småningom ut och kom hem.

Det var krisen i Agnes Hedenströms liv. Redan dagen därpå var hon nere i East

Fru Agnes Welin bland sina "pojkar" på Sjömanshemmet i London.

Det är i år 50 år sedan fru Agnes Welin som ung flicka började sin välsignelserika verksamhet i Londons East End, där hon sedan grundade och alltjämt trots sin höga ålder förestår det svenska sjömanshemmet. Med anledning av detta jubileum ägnas henne här några rader av en, som med glädje och vördnad bevarar i minnet ett besök hos henne.

End igen. Hon drevs dit av medlidande med de olyckliga existenser hon fått inblick i, hon ville hjälpa, hon måste hjälpa. »Gud kallade mig och jag gick med Honom dit ner», säger hon enkelt och frimodigt — jag har aldrig hört någon tala så glatt och nästan robust om Gud som Agnes Welin, men den salvesfulla, lena tonen ligger inte för henne och mycket bruk har hon inte heller haft för den på East Ends krogar och bland folket i hamnarna. Det har varit att ta nappatag mot både knivar och revolverar och skälla igen på råa skällsord,

Prenumerera på Idun 1925!

Med detta nummer följer en postanvisning för prenumeration å Idun för 1925. Den ifylles och insändes till närmaste postanstalt ju förr dess hellre!

Prenumerationspris 1925:

Helt år ..... kr. 15:—

Halft år ..... kr. 8:—

men Agnes Welin har aldrig varit rädd, aldrig väjt ens för den värsta smutsen. När andra stänga in sig på sin kammare i tårar och veklagan över världens elände har hon glatt och oförskräckt kastat sig rätt in i verkligheten och med hårdhandskarna ruskat i några av de hårdaste rötterna.

Agnes Hedenström hade icke arbetat många år i East End, förrän hon började drömma om att få till stånd ett sjömanshem där för svenska sjömän. Hälften av eländet i East End var att skylla sjömännen för, som med sina pengar, sitt dryckes- och nöjesbegär, när de efter långa resor kommo i land, voro ett lätt byte för krogar och löslighet i East End. Det sved i Agnes Hedenströms hjärta, när hon såg de oerfarna, hederliga svenska pojkar förstöras i East End. Ett hem skulle de ha, där någon kunde ta hand om både dem och deras pengar. Naturligtvis drev Agnes Hedenström sin vilja igenom. År 1882 öppnades det svenska sjömanshemmet

i London. Litet var det till att börja med och inte var det heller så lätt att få »pojkar» — alla sjömän om de fyllt sina 70 år äro de »pojkar» för fru Welin — dit. Krogen var förstås trevligare än sjömanshemmets enkla och stränga regemente. Men vid nykter sans och när pengarna voro slut gingo pojkarne slokörade och snällt till fru Welin, som då gärna utan krus tog hand om dem. Småningom ha sedan de svenska sjömännen vant sig vid att finna sitt trygga hem undan frestelserna på Sjömanshemmet, som nu är en stor byggnad rymmande flera hundra sjömän, en utveckling av verksamheten, i vilken också fru Welins man, ing. A. Welin, med varmt intresse och betydande pekuniärt stöd tagit del. Nu är fru Welin känd av alla svenska sjömän på långtrade, hon är deras lilla mamma i främmande land och någon bättre och mera förstående vän kunna de icke ha.

Det var nu några år sedan jag gjorde det för mig minnesvärda besöket hos Agnes Welin, men jag kan livligt föreställa mig att hon alltjämt med samma liv och fart snurrar omkring bland sina pojkar, än rivande och skarp, än moderligt förmanande och jollrande med dem. Hon unnar sig ingen ro och ingen bekvämlighet. Vaknar hon på morgonen med ryggsnitt eller reumatism, så virar hon en gammal schal, som deformerar hennes lilla gestalt ganska bastant, om ryggen och står i lika friskt ändå. Det finns ingenting av pjunk i Agnes Welin, varken när hon handlar eller talar. Hon är en av de frispråkigaste, mest oförskräckt rakryggade och trovissa människor jag träffat och en av de lustigaste och originellaste. Säkert är hon också en av de lyckligaste, därför att hon så odelat och självklart går upp i sin gärning.

EBE.

Tomtens Bakpulver

s.k. jästmjöl

BARNEN — PAPPERSRASERIETS OFFER?

ATT KUNSKAP OCH KULTUR ÄRO två skilda ting — låt vara att det senare förutsätter en viss grad av det förra, är en sanning, som förvånande ofta förbises. Vi skratta åt Holbergs Erasmus Montanus, åt Chronschough, åt Stjernhjelm's förklaring, att den lärde, som ej är hövisk, »dock är en olärd, om honom än flödde latin från öronen ned uppå skägget». Men i nästa ögonblick gripas vi av vördnad inför alla akademici med laudatur. Medvetet eller omedvetet ha vi också i privatlivet anammat bra mycket av den avgörande värdesättning av folks meriter, som enligt svensk lag ligger till grund vid befördran — papperskompetensen. Hur ensidig universitetets, seminariets och högskolans fackutbildning blir, hur sällan den förtjänar namnet kultur, har ofta framhållits av akademikerna själva. Men naturligtvis hör man också dem som med naiv förtjusning tala om examensfordringarna här hemma och bl. a. framhålla, hur föga man lär sig vid engelska universitet, där så mycken tid slösas på tennis och cricket.

Vem förefaller nu mest kultiverad, en engelsk gentleman eller en svensk fil. doktor i estetik, högre matematik eller semitiska språk? Majoriteten av fullt objektiva röster torde här tillfalla den förre. Varför? Därför att han med sin hållning, sin tveklösa visshet om konvensansens budord, sin aldrig svikande fair-play-moral — inlärd i hemmet och på sportfältet — representerar en uråldrig, nedärvd kultur, präglad av traditionstrohet och formell säkerhet. Det är möjligt, att han inte kan skilja mellan doriska och joniska pelare, ja inte ens mellan kubism och futurism, men han lämnar å andra sidan inte efter en familjebjudning på hemvägen sin dam ensam, sägande: »Nu bor jag här strax intill, adjö». Inte ens om hon starkt avviker från de krav på fågring han med ledning av sista numret av sin estetiska facktidskrift uppställt. Denna självhävdelse som knappast vittnar om kultur, torde svenska akademici vara tämligen ensamma om.

Vad formell säkerhet och yttre förfining betytt i uppfostran, insågo redan på 1500-talet jesuiterna, som i sina skolor vid sidan av ett gediget kunskapsmaterial lade så stor vikt vid att meddela sina elever detta — kanske det första villkoret för deras inflytande i vitt skilda kretsar.

Ha nutidens goss- och flickläroverk någon plats för denna formkultur?

Det lider mot höstterminens slut och kören om överansträngning ljuder så imponerande mångstämmig, att man nästan känner sig övertygad. Till dess ackompanjemang slita lärare och lärarinnor ut sig i ädelt nit att bibringa eleverna största möjliga kunskapsmaterial. Man ävlas i att öka fordringarna, man överarbetar varje lektion, så att den ofta nog överstiger elevernas fattningsgåva, ännu oftare glider helt utanför deras intressesfär. Reaktionen låter inte vänta på sig. Eleverna finna det hela tråkigt, hur väl det än må vara tillrättat för vuxna åhörare — arbetet blir en börda och överansträngningen verklighet.

Så gå eleverna ut — försedda med normalskolekompetens eller studentexamen — de unga flickorna placeras på kontor, i verk

Från alla håll klagas det över skolornas överdrivna tentamens- och examensplugg. Att felet knappast torde vara att söka hos lärarkåren, som själva äro underkastade given timplan och givna kurser, utan snarare i den barnsliga respekt för fina betyg, som utmärker hela vårt samhälle, framhålles i denna artikel.

eller i utländska flickpensioner allt efter familjens ställning och förmögenhetsvillkor.

Vad ha de lärt sig? undras det då från alla håll, dessa unga damer med AB i matematik, som inte kunna addera ett tvåsiffrigt tal, som på teatern undra om Salome var historisk och på konstutställningen vem den där Leda var, som tyckte så mycket om svanar, som, då samtalet föres på franska eller engelska, sitta stumma eller tafatt fnissande. Däremot imponera de med sitt ordförråd av svordomar och söderamerikanska och tyckas i sin beundransvärda självkänsla inte frukta något i världen — utom möjligen att iakttaga en smula hövlighet. Bara tanken på att hemfalla till något så gammaldags fyller dem med fasa.

Hur är det nu med de långa kurserna? Varken normalskolekompetens eller studentexamen tycks innebära någon överkultur, knappast någon kultur alls.

Kunskaperna finnas däremot. Välordnade och sterila! De ha icke assimilerats till kultur — den frågar ingen efter — men de behövas till betyget och betyget i

Kring dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

Det folk som satt i mörkret, har sett ett stort ljus och för dem, som sutto i dödens ängd och skugga, har ett ljus uppgått. Matteus Ev. 4: 10.

All god gåva och all fullkomlig skänk kommer ned ovanefter från ljusens Fader hos vilken ingen församling finnes eller någon växlingens skugga. Jakobs brev 1: 17.

Jesus sade: Jag är världens ljus, den som följer mig, skall icke vandra i mörkret, utan hava livets ljus. Joh. Ev. 8: 12.

Såsom ett ljus har jag kommit i världen, på det att var och en, som tror på mig, icke må förbliva i mörkret. Joh. Ev. 12: 40.

Och detta är domen, att ljuset har kommit i världen och människorna älskade mörkret mer än ljuset. Joh. Ev. 3: 19.

Men om vi vandra i ljuset, såsom Han är i ljuset, så hava vi gemenskap inbördes och Jesu Kristi Guds Sons blod, renar oss från all synd. 1 Joh. 1: 7.

Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig. Psalm. 119 o. 105.

konkurrensen om platser. Men kultur, de kunskaper, som man tillägnar sig, så att de utveckla och forma ens väsen, det har man ingen användning för i demokratins Grottekvärn — lika litet som för den yttre förfining och personliga älskvärdhet, som dock ännu på många håll anses som kriteriet på verklig bildning. Den bildningen kan man inte gradera, inte betygsätta. Vilken orättvisa då att låta den spela in vid bedömandet av folks lämplighet på olika områden. Hur mycket bekvämare att gå efter systemet 4 A, 3 AB, 2 Ba, den har naturligtvis företräde framför den här med bara 2 A, 1 AB och resten Ba. I jämlikhetens, i den heliga, så många och dyrbara kulturvärden uppslukande demokratins namn är det man ropar på långa kurser, betyg och åter betyg, papperskompetens och intelligensmätning. Här får ingen på grund av medfödd eller nedärvd förfining, redbar karaktär eller personlig älskvärdhet komma före den andre. Bort det! Vilken skola eller högskola kommer ni från, vad har ni för betyg i matematik, geografi, o. s. v.? — det är den enda riktiga värde-mätningen.

Därmed är konkurrensens geniala idé flyttad till skolorna. Den ena måste söka överglänsa den andra i prestationer, som överstiga elevernas förmåga. »Av skolans 500 lärjungar ha 496 godkänts i årets studentexamen» är en fras, som gör sig utmärkt i annons och ökar de nyanmäldas antal. Den siffran skall också in i ansökan om statsanslag och dimissionsrätt, vad privatskolorna beträffar. Sedan blir det varje lärares och lärarinns plikt att efter given timplan och givna kurser åstadkomma största möjliga kunskaper. Att hemfalla till något sådant som att i stället för långa och svåra skrivningar i alla tre språken, lära eleverna att i tal och skrift behärska ett språk fullständigt, att i stället för att tröska »Dygdens sångare» — ett ofelbart sömnmedel — på litteraturhistorietimmen göra dem bekanta med världslitteraturens mästare, att i historia fördjupa sig i de stora personligheterna, sätta dem in i sin rätta kulturmiljö, att med ett ord, i varje ämne ta ut det bildningsvärde, som eleverna kunna tillägna sig — och att kraftigt reducera fordringarna i ämnen, som för barnen ha föga bildningsvärde — det vore ju för lärarkåren att överskrida sin befogenhet. Detta vore väl eljest det enda säkra medlet både mot överansträngning och den arbetsleda, som ofelbart föregår denna. Kanske skulle det då också bli en smula tid till den yttre kulturen, som även om den bara är yttre, betyder så mycket för vår dagliga samvaro med varandra.

Men så länge alla kurser till punkt och pricka skola föreskrivas av skolkommissioner och överstyrelse, så länge lärares och lärarinnors beföringsmöjligheter utestående bero på betyg i fackkunskaper, så länge anhålla nog föräldrar och målsmän förgäves om begränsade kunskapsfordringar, så länge förvåna sig också de oinvigda åt den brist på kultur, som så ofta medföljer de stora kunskapsförråden.

EBBA MONTÉN.

Den förnämsta Toilett-tvålen är Ledolintvålen

emedan den gör en fin, narig och ful hy slät och fraich. Rekommenderas av framstående läkare. Finnes i alla välsorterade affärer.

Tekn. Fabr. Ledolin, Sthm.

Rt. 26 62.

KARL FAZER

SMALANDSGATAN 6 - STOCKHOLM
(samma hus som Birgerjarlgatan 6)

JULUTSTÄLLNING

Choklader - Marmelader
Karameller - Kex - Wafers
Spec. julgransprydnader
Dekorerade leksaker

SVENSK JUL I BETLEHEM

I BETLEHEM, JULENS EGEN Helliga stad, börjar man i god tid i de olika religiösa lägren sina förberedelser för den stora högtiden.

I vår svenska skola därute — grundad omkring 1900 på initiativ av biskop von Schéele och nu omfattande ett 80-tal elever av arabisk extraktion, vilkas undervisning skötes av arabiska lärarinnor under ledning av den svenska föreståndarinnan fröken Signe Ekblad — visar man första adventsdagen barnen en i liten skala gjord pappersmodell av ett adventshus med 24 fönster. För varje dag får ett av barnen öppna ett fönster — man ser då, hur julen med varje dag kommer ett steg närmare. Dörren till adventshuset hålles igenlimgat ända till julaftonen, då skolans baby under kamraternas jubel får lov att försiktigt öppna den. Inuti finner man då en bild av Jesusbarnet i krubban. Därpå samlas man — kring ett pinjetråd, klätt med ljus. I dess topp strålar Betlehems stjärna. Svenska jullåtar ljuda och under muntert glam dansa arabbarnen svenska jullekar.

Efter dansen flockas de små, av vilka elvaåringarna äro högsta åldersklassen, kring julbordet, där deras julklappar stå uppställda. Under spänning och förtjusning öppna de sina paket, som innehålla en nyttig sak, en låda godsaker och en leksak. Denna senare är alltid svensk — sänd av skolans vänner här hemma — och de små arabflickorna syssla nu en stund med sina dockebarn i Orsa- och Leksandsdräkter eller beundra småpojknarnas bollar, hästar och bygglådor från det avlägsna landet i Norden, dit de knappast kunna hitta på kartan.

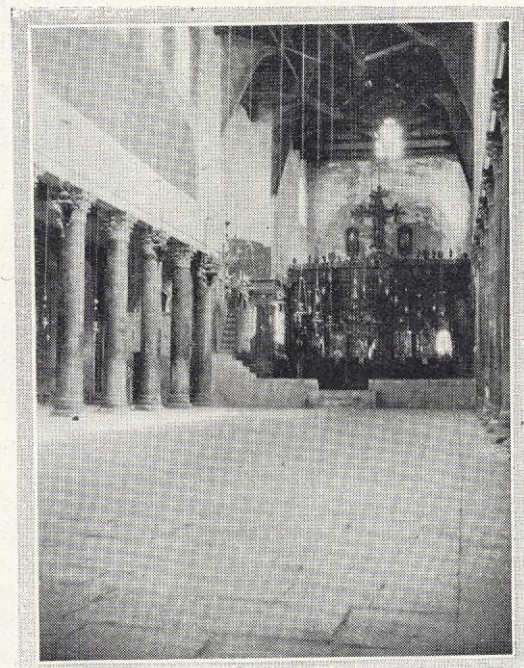
Vid denna julfest äro deras föräldrar inbjudna och tillika alla skolans vänner där ute — engelska och tyska missionärer, medlemmar av Dalakolonin, som numera huvudsakligen utgöres av amerikanare och svenskamerikanare.

I Betlehems födelsekyrka, som Konstantin den store lät bygga över den grotta,

Patriarken i spetsen för processjonen till Födelsegrottan.

Tack vare svenska Jerusalemsföreningen, som i flera år understött svensk skola och svenskt sjukhus i Betlehem, hålles också här svensk jul och svenska seder i helg.

Födelsekyrkan, strålande av ljus.

där enligt traditionen Kristus föddes, ha alla Betlehems kristna av olika trosbekännelser del. Här börjar nu den romersk-katolska mässan, vid två-tiden på julaftonen, kyrkan fylles snart till trängsel av folk, som med sitt sydländska temperament naturligtvis inte rå med att hela tiden hålla sig tysta — man träffar sina vänner, pratar, bjuder på nötter, kvinnorna pyssla med sina små. Men så ljuda orgelns toner, blandade med korgossarnas sånger, luften fylles av rökelsens väl lukter och doftande kryddor, och värmen från brinnande vaxljus blir allt starkare. Midnattens timme nalkas, i högtidlig procession tågar patriarken, prästen och korgossar, följda av folkmassan till födelsegrottan, över vars ingång på latin läses: Här föddes Jesus Christus av jungfru Maria. I tillbedjan samlas man kring den i berget uthuggna krubban, julsalmerna ljuda åter, och därpå beger man sig ut till »herdefälten», de ängder, där enligt legenden änglarna delgävo herdarna det ljuvliga budskapet.

På en gård utanför Födelsekyrkan samlas samma dag protestanterna och sjunga sina »Christmas Carols».

Några dagar senare infaller efter gregoriansk tidräkning de grekisk-ortodoxas jul, som också firas med långa mässor i Födelsekyrkan från tretiden på middagen till midatt, då man liksom katolikerna i procession tågar ned till Födelsegrottan, i vars uthuggna krubba man under högtidliga ceremonier placerar en vaxdocka, som skall föreställa Jesusbarnet.

De båda juldagarna går man ur hus i hus för att önska varandra god jul. Även de olika kyrkornas överhuvud — grekiska och romerska patriarkerna, och den anglikanske biskopen, — ha då mottagning för varandra.

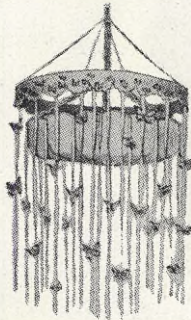
Inför barnet i krubban tystna alla stridiga röster, och här på Betlehems heliga mark känner man kanske starkare än eljest, att budskapet »Eder är född Fräl-saren» gäller alla.

E. M.

JULKLAPPAR, SOM MAN KAN GÖRA SJÄLV

TYVÄRR LEVA DE FLESTA människor nu för tiden i en sådan virvel av jäkt och arbete att de inte få tillräcklig tid för de små detaljerna i hemmet, till de påhittigheter i nöjes- och bekvämlighetsväg och till de presenter, som våra mormödrar lade ner så mycken omtanke och arbete på särskilt i jultider. Nu är man nöjd bara man i en fart och i sista minuten hinner tillhandla sig hemmets förnödenheter och julklapparna. Samma känslor av glädje och hemtrevnad ger naturligtvis icke detta hastverk, men det kan inte hjälpas.

Men om vi inte kunna tänka och hitta på själva som våra mormödrar, har vår tid en fördel: andra tänka för oss och ersätta oss för vår bristande fantasi och tid. Om vi endast få idéer lätt och väl tillrättalagda för oss, då kunna också våra hem i

Trevliga julklappar som man kan förfärdiga av lack och papper. Fr. v. en vas, en lampskärm, ett smycke och en papperskorg.

jul- och festdagar bjuda små överraskningar. Och det finns en mängd av trevligt material att välja på nu, som våra mormödrar skulle ha avundats oss. De hade minsann inga sådana möjligheter.

Lack och papper äro tacksamma material att ar-

beta med. Får man sedan goda idéer, råd och undervisning som i Dennisons små böcker för lack- och pappersarbeten bör arbetet vara ganska lätt att utföra. Man blir rent förbluffad, när man här får erfara vad allt, som kan åstadkommas med lack och papper. Av Dennisons lack kan man göra halsband, örhängen, vaser, toalettaskar, bonbonnierer m. m. och av Dennisons olika crépepapper kan man göra utmärkt trevliga och behändiga korgar — pappersremsor flätas och kläs över pinnställningar — samt naturligtvis en mängd tillfälliga dekorationssaker och

dräkter. När man får så god hjälp på traven i julkappsbekymren, så kunna även vi jäktade nutidsmänniskor börja tänka på hemmagjorda julklappar.

Äkta Spets- & Sidendépôt
STUREGATAN 6"

Tel. 77436. Filial: BIRGERJARLSG. 18. Norr 19700.

Vår **JULUTSTÄLLNING** erbjuder rikligaste urval av vackra, värdefulla och ändock billiga julklappar i Spetsar, Spetsarbeten, Underkläder, Näsdukar, Lampskärmar, Dukar och Kuddar i det vackraste handtryck, Handtryckta siden, Stores i grov filet, Nät och Garner. Moderna Schalar med frans. Småsaker, allt konstnärligt och till särdeles låga priser. Prover till landsorten.

EN GAMMAL SLÄKTKLENO

GREVE GUSTAV FILIP Creutz, Atis och Camillas skald, — historien och de samtida memoirerna visa oss bilden av en connaisseur och sybarit, rokokons eleganta hovmannacharmeur med det älskvärda leendet, den förbindliga artigheten, parad med galliskt maliciös esprit. Också torde han med rätta kunna anses som Sveriges mest uppburne diplomat under 1700-talet. Som ett välgående bevis på hans oemotståndliga älskvärdhet kan nämnas, att han både på Ludvig XV:s gemål och den verkliga härskarinnan vid hovet — du Barry — lyckades göra ett djupt och sympatiskt intryck. Inte ens den cyniskt skeptiske patriarken på Ferney kunde motstå charmen i den finsk-svenske ädlingens väsen.

Ett gott bevis på hans utsökta smak är det resschatull han beställt hos »Lemaire, rue de la Sonnerie à Paris.» Det är ett helt litet praktstycke av vad tiden bjöd av inventiös komfort, elegans och soliditet. Efter att ha följt sin ägare på hans många resor som svensk ambassadör i Spanien och »la douce France» testamenterades det till Creutz' systerson, landshövding Fabian Ulfsparré, inom vars släkt det numera ärves efter fideikommissbestämmelser. Den nuvarande ägaren — major John Ulfsparré — har med stor älskvärdhet ställt det till Iduns disposition för fotografering och beskrivning.

Schatullet är skuret i ett enda stycke mahogny och utanpå försett med Creutzska vapnet i silver. Fäller man upp locket, finner man på insidan en fyrkantig spegel

Gustaf Filip Creutz' resschatull, nu i major John Ulfsparrés ägo.

Komfort är som bekant ett långt senare begrepp än prakt. Det här avbildade schatullet, som en gång tillhört en av våra mest lysande diplomater, visar dock, att även det förra icke var gustavianerna obekant.

av silver, på bilden ersatt av ett miniatyrporträtt av skaldens systerson, landshövding Fabian Ulfsparré efter ett av Breda utfört porträtt.

I själva skrinet förvaras i en rad cylinderformiga askar av ebholtz och elfbenen de för toaletten nödvändiga utensilierna, såsom rakdon — likaså i elfbenen, kam av silver, ett för den tiden ansenligt tilltaget tvättfat av silver, ett par stora parfymflaskor.

Men det krävdes att vara rustad för alla eventualiteter och sålunda medfördes syl

och vad i övrigt behövdes att sköta en skomakaresyssla, och några rullar silke i svart och skärt — kung Gustafs hovdräktsfärger — i händelse dräkten skulle derangeras.

Korrespondensen — vem beundrar ej rokokons formfulländade och spirituella brevstil? — fick naturligtvis heller inte avstanna under de långa resorna. Därför medfördes bläck, sand, munlack — allt som behövdes att avsända ett brev.

Till förvaring av guld- och silvermynt funnos små runda fördjupningar i väl dolda lönnlådor i skrinets mitt.

För måltiderna på värdshusen, där man tog in, medfördes en kopp i sèvresporlin och kaffekanna, kniv, gaffel och sked i silver.

Allt, som den tiden kunde göras att underlätta resans mödor, har alltså mästare Lemaire gjort för sin förnämde kund, men ändå torde de ha blivit kännbara nog, när man i resvagn — låt vara stor och efter den tidens fordringar bekväm — kuskade omkring på ruterna Stockholm—Paris, Paris—Madrid, Paris—Stockholm. Den sista resan var väl utan tvivel den smärtsammaste för den vid fransk kultur med tusen fina trådar fästade diplomaten. Men Gustaf III ansåg som bekant ingen annan lämplig till kanslipresidentbefattningen.

Voltaire, som sagt sig vilja tillbringa ett helt liv med Creutz, skrev vid underrättelsen om hans avresa till en vän: »Svenska senaten måste varit yr i huvudet, då den icke låtit en sådan man kvarstanna i Frankrike. Där skulle han hava gjort gagn.»

FLEUR.

MODEPARAD

En stilarnas karneval, där den raka linjen dominerade och alldeles utmärkt gjorde sig mot bakgrunden av mer fantasifulla creationer, det var huvudintrycket av Lejamagasinet mannekänguppvisning på Royal nyligen. Svarta klänningar av denna raka modell fingo tack vare de stora spetskräsen vid händerna och spetsfichyn ett drag av ung skaldelegans under romantiken, medan den här avbildade mellanklänningen, med sitt långa liv, sin pämliknande utvidgning över höfterna starkt påminner om 1870- och 80-talet. Turnyrens återkomst i form av stor skärprosett konstaterades på en draperad modell, som väckte ganska mycken uppmärksamhet. En fullkomlig färgsymfoni var intrycket av den stora toaletten i vitt, violett, blått och purpur, utomordentligt vacker på de få, som eventuellt kunna bära upp den. En hel avdelning dylika scen- och estradklänningar, gnistrande av pärlor och paljetter, förekom för övrigt bland de c:a 400 modellerna. Fulgurant- och broché — de nya tjocka sidena — voro materialet i många av de vackraste middags- och kvällstoiletterna. Brochéns glans är också

PÅ ROYAL.

särskilt vacker vid ljus, och en starkt högblå klänning i detta material var med sina blixtrande spännen över skuldrorna och det långa släpet av utsökt verkan. En vit helveckad creation, som i nyklassisk stil nästan följde figuren och vars silverspetschal markerade empireklänningens korta liv, kom en att undra, om de låga midjorna skulle vara på retur, men de tycktes istället på flertalet modeller från brud- och tärndräkterna till sportklänningarna i stickat ylle bli lägre och lägre. Stor frihet både ifråga om linjer och färger — så tycks sista modeparollen lyda från de två metropolerna Paris och Wien, som åtminstone för oss äro utslagsgivande i alla modefrågor. Av parisiska firmor var särskilt Poiret väl representerad.

Skorna från Derby och ståtliga solfjädrar från Ahnfelts gävo utmärkt relief åt elegansen i övrigt.

Puck.

Middagstoilette i svart broché med plymgarnering.

Behör i modemagasin och sybehörsaffärer
Bon Pasteur och St. - Epin
 Aktiebol. Spinneri & färgeri 1 St. Epin
P.F.N.
 F. d. Etabl. POIRET Bröder & never

Efterfråga följande märken: Zéphyr och Mérinos Saint-Epin Venetianskt ylle, Japonaise Mérinos Bon Pasteur au bas Cachemire Retors, Ondine, Indiskt ylle, etc.
 Dessa ylletyger finnas hos: Otto Elmgrens A.-B., 29 Lilla Nygatan, Stockholm; Freja Magasinet, 7 Kungsgatan, Sthlm; Herm. Meeths A.-B., Sthlm.

Katarr i luftrören

Betänk, att hundratals svårt sjuka, som förut försökt allt möjligt, men utan resultat, blivit fullt friska genom "Wenin". Pris Kr. 5:— + porto.
 VARUDEPOTEN, KARLSHAMN, Avd. 14.

utrotas fullständigt med vårt berömda "Wenin", som avlägsnar slemmet och läker slemhinnorna! Vid andnöd kan hjälp genast fås!

SMÅSTADENS JUL

EN KULTURBILD FRÅN 1860-TALET. AV FRIGGA CARLBERG.

MATBORDETS ENA KLAFF ÄR uppslagen, och på densamma finnas upp-
radade diverse knyten, korgar, lerkrukor
och paket — de nu så outhärliga papper-
spåsarna äro ännu en ganska sällsynt
lyx. Vid bordets kortsida står mor
själv, utdelande föreskrifter åt sina tre
flickor i 11—14-års åldern om julgävor-
nas fördelning. Far passerar rummet, ka-
star en granskande blick på bordet, drar
en djup suck och skakar betänksamt på
huvudet men gör ingen anmärkning —
det är ju julafton och givmildheten är då
gammal tradition inom samhället. Kan-
ske står också för hans minne erfaren-
heten från förra sommaren, då han, efter
en inspektion i spannmålmagasinet, kla-
gat över att rågbingen var nästan län-
sad och fått till svar ett trosvisst: »Vet
du inte att säden växer lika rikligt i
bingen som på åkern.» Vilket svar av-
väpnat honom, som den humorist han
är. Även om han var en Thomas.

— Du — mor vänder sig till den yng-
sta flickan — får naturligtvis ta Sahlbergs
på din lott.

Varför detta ansågs »naturligt» berod-
de på att gumman Sahlberg tillvällat sig
en viss äganderätt till flickan, sedan den-
na en gång, mycket mot sin vilja, gjort
hennes en tjänst. Den gamla hade en mor-
gon, då hon givit sig ut på sin tiggarr-
ond, med korgen i ena handen och sin
bastanta käpp i den andra, råkat tappa
sin snusdosa, just då flickan sprang förbi
hennes på väg till skolan.

— Vänta lite, mamsell Anna, plocka
först upp snuset, som ramlat ur dosan,
befallde gumman, vars värkbrutna kropp
ej tillät henne att böja sig. Flickan var
van vid lydnad, och efter en spanande
blick bakom och framför sig på den föga
trafikerade gatan, lade hon sig på knä
och efterkom tillsägelsen, med gamle apo-
tekarern på sin trappa som intresserad åskå-
dare. Han gick till och med så långt
i vänlighet, att han lovade henne »bli
kärning åt hans pojke, när han blev stor.»
— ett löfte som just inte föreföll henne
lockande, enär pojken var skolans stör-

*En idyllisk bild av en svensk småstad
för några decennier sedan med dess
julfirande, dess primitiva förhållanden
och lustiga gamla original, sedda med
humor och förståelse, ges här av
Frigga Carlberg.*

sta dumhuvud. Enda olägenheten var
snuslukten, som satt kvar i fingrarna och
kunde skaffa henne obehag i skolan. Men
lyckligtvis snusade skolmamsellens mam-
ma ganska flitigt, där hon i rummets ena
horn vid ett särskilt litet bord undervisade
abedarierna. Mamsells njutningsmedel var
kummin, som hon slickade upp från ett
tefat i fönsterkarmen, såsom nyttigt när
man hade lungdot.

För att återgå till julaftonen efter den
kanske något omständliga förklaring
till Annas samhörighet med familjen Sahl-
berg, så gällde första besöket stadens fat-
tighus, delvis byggt på själva kyrkogår-
den, i det horn av denna, där självspil-
lingar, okända sjömän från förlisningar
utanför den lilla kuststaden, offren från
marknadslagsmålen och andra mindre re-
spektabla personer fingo sin sista vilo-
plats.

Fattighuset utgjordes av endast ett rum,
kök och förstuga samt knapphändiga s. k.
uthus med grisstia, där även hönsen höllo
till. Invånarantalet översteg sällan tio,
män och kvinnor, de flesta ålderstigna,
fanns bland dem någon yngre, var den-
ne antingen blind, dövstum eller sinness-
sjuk, som saknade anhöriga. För de sin-
nessjuka fanns en avbalkning på vinden.
Den julafton, varom här är fråga, funnos
i fattighuset två sinnessjuka yngre kvin-
nor, av vilka den ena hade tre barn,
som dock sluppo vara instängda i av-
balkningen, utan fingo springa fritt om-
kring i stugan.

Det var ingen lätt sak att uppehålla
sämjan inom anstalten, och Anna-Katrina,
som hade uppsikt över de intagna och
lagade mat åt dem, som ej själva kunde

skaffa sig födan utomhus, hade ingen lätt
uppgift. Skomakare Frisberg och Korga-
Pella lågo ständigt i luven på varandra
om fönsterljuset, som den förre behövde
för sitt skolagningsarbete, vilket Pella,
som hade ett fint yrke, föraktade. Hon
sålde för ett bageri färska bullar, små-
bröd och polkagrisar, och hennes lukt-
organ voro så bortskämda genom denna
vällukt, att de ej kunde fördraga gubben
Frisberg och hans läder. Också placerade
hon sitt sofflock framför ena fönsterhalvan
för att hindra honom i hans arbete.
Ibland övergick käbblet till handgriplig-
heter och Anna-Katrina, som till stor del
hade sina starka armar att tacka för upp-
höjelsen från lagårdspiga till föreståndar-
inna, måste stifta fred mellan de strids-
lystna genom att ruska om dem ett tag
och slå deras huvuden samman några
gångar, vilket brukade hjälpa för en tid
framåt. Hotelsen att »klaga för prosten»
var också ett gott fredsmedel. Det hade
en gång hänt en orolig sälle att bli nekad
gå till skrift, och den skammen ville ingen
utsätta sig för.

Denna julafton rådde fred och sänja
högtiden till ära och i hopp om några
goddagar. I den öppna spiseln glödde
— och rökte — torvbrasan, och det ny-
skurade golvet var bestrött med enris.
Skomakareverktygen voro gömda under
Frisbergs säng och gubben var tvättad
och rakad, fryntlig och glad, när han
tackade för sitt extra ljuspaket — hem-
stöpta talgljus — vilket han, kanske med
rätta, värdesatte som en protest mot
Korga-Pellas kitslighet.

Sedan hälsningar och önskan om god
jul utbytts laget om, fortsattes vandrigen
till Sahlbergs utan vidare äventyr än att
vid passerandet av snickare Carlssons hus
syntes denne själv sittande på översta
trappsteget med ett gammalt sticktäck
över sina vanliga kläder samt över det
hela ett smutsigt lakan. På sina knän
hade han placerat en svartlackerad kaffe-
bricka, över vilken han finkammade sin
yviga peruk. Hans stränga och ordent-

(Forts. sid. 1347.)

KOBBS äkta Kinesiska théer Peking, Canton och Hongkong (lilafärgade etiketter) giva
samtliga en mild dryck med utsökt fin boquet. Rekommenderas av herrar läkare.

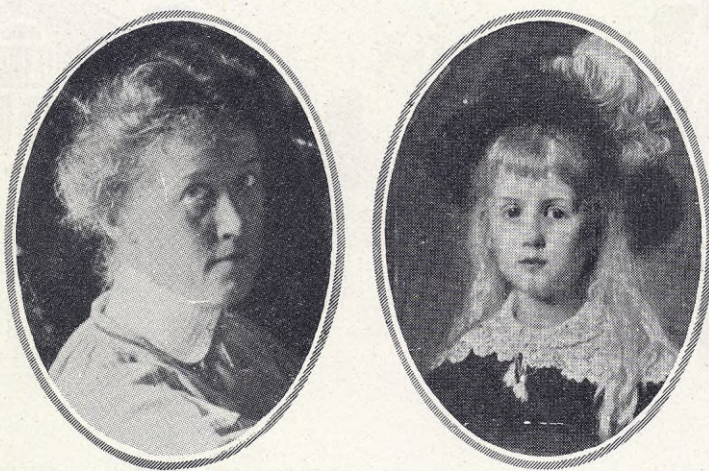
EN "DIRIGENT", SOM BLEV MÅLARINNA

NÅGRA FLICKMINNEN BERÄTTADE AV MÅLARINNAN ELISABETH BARNEKOW.

VID GAMLA BLASIEHOLMSTORG ligger ett hus med en hög stentrappa som går ut på trottoaren. Där bo två som äro goda vänner sedan snart 30 år tillbaka skulptrisen Ebba Thoresen och porträttmålaren Elisabeth Barnekow.

Fröken Barnekow föddes på Sörbytorp, ett av Skånes vackraste slott och är syster till nuvarande greven där, Ragnar Barnekow. Fadern, förre greven, var diplomat och vid fyra års ålder fick Elisabeth följa med till England och därpå till Rom där en intressant tillvaro började i det gästfria och konstintresserade hemmet. Greven var god sångare och angående sällskapsmänniska, grevinnan hade Trolle Wachtmeistrarnas flyttande penna och konstnärliga begåvning. Hon hade t. o. m. målat akvarell för Zorn och Kreüger och i Rom var det hon som fick vara värdinna vid diverse tillställningar eftersom dåvarande ministern inte hade någon fru. På julafton var familjen Barnekow bjuden till kung Gustav som då vistades i Rom som kronprins och vid karnevalen stodo de tre små ljuslockiga flickorna Barnekow i samme kronprins' fönster och kastade konfetti ned på honom.

I Rom vistades också vid denna tid Sophie Ribbing den enda svenska konstnärinna som har sitt självporträtt på Uffizigalleriet och hon utförde där det vackra porträttet av Elisabeth Barnekow vid fyra års ålder.

Elisabeth Barnekow nu och som barn. Barnporträttet målat av Sophie Ribbing.

Elisabeth Barnekow den framstående porträttmålaren berättar här några barndomsminnen från Sverige och Italien.

Så återvände familjen till Sörbytorp och den blivande målaren växte upp under goda och gynnsamma förhållanden. Hon hade förmånen av ett konstnärligt umgänge hemma dit lovande konstnärer inbjödos och hennes fantasi närdes av lekar och läsning. Under årtal var det hennes största nöje att gå ut i den kringliggande skogen och

leka orkesteranförare. Varje träd hade ett instrument och hon stod allvarligt med lyftad taktpinne, dirigerande hela skogens orkester och njöt av den susande symfonien.

Varje dag red hon och så förflöt tiden med besök på den kringliggande slätten där kusinerna med förtjusning togo emot henne — och med alla de sysselsättningar som höra till äktsvenskt lugnt och gott herrgårds-liv.

Vid 14 års ålder valde hon sig en vän och arbetskamrat för livet som de unga vikingarna förr.

Vid 16 års ålder ville hon ut i världen och for till Stockholm för att bli artist. Hon kom ensam och obekant, besluten att söka upp målaren Elisabeth Kayser, vars elev hon ville bli. Därför tog hon helt resolut målarlådan i handen och stafflit på ryggen och gick efter den adress hon hade och förklarade när Elisabeth Kayser öppnade att hon kommit för att bli artist.

Hon blev omhändertagen och vart snart älsklingsleven.

Sedan for hon till Paris och vid hemkomsten har hon sedan 1913 varit sekreterare i den livskraftiga Föreningen Svenska Konstnärinnor och sekreterare i den förnämliga tidskriften Konst vars redaktrice var Ida Schulzenheim. Men när kriget gjorde slut på den ägnade hon sig odelat åt målningen.

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

EN TEMPERAMENTSFULL HERRE OM KVINNAN I ORDENSVÄSENDET.

I FÖRRA NUMRET AV IDUN HAR signaturen Babette höjt en stridsfackla mot herrarnas frimureri och fordrat kvinnornas inträde i ordensväsendet. Som man kunde förutse har förslaget väckt diskussion i läsekretsen och en herre uppträder så temperamentsfullt mot detsamma att vi knappt veta om det är tillfrådligt att införa hans inlägg i "damernas egen". Men man vet hur karlar äro, så vi kunna ta det med lugn.

Så här säger den temperamentsfulle herrn:

Nej, nu går det verkligen för långt. Lilla Babette höjer stridsfacklan mot herrarnas frimureri. Jag är en gammal man, lilla Babette, och jag förstår mig föga på de nymodiga fruntimrerna, framförallt de där, som svamla i tidningar och skrifter om jämlikhet och mer eller mindre avundsvärda rättigheter — om 75 % av alla dylika kvinnoskrivelser aldrig sett dagen hade vi ändå haft alldeles tillräckligt av dem. Jag är inte någon grobian, som vill se kvinnan förtryckt — om hon nu någonsin har varit det — eller utestängd från att göra rätt för sig och sina talanger på olika områden, men jag tycker att om kvinnorna äro så förståndiga, som de göra anspråk på, då skulle de förskona oss från tjams i småsaker, som ovillkorligen måste göra oss skeptiska och komma oss att dra på munnen. Om vi skola börja bli småaktiga och sätta upp jämlikhet och rättigheter efter linjal, då blir väl ändå livet för trist och samvaron bra obehaglig. Inte minst för damerna. Tänk, om vi skapelsens herrar skulle hitta på och vilja bli jämställda med damerna! Om vi skulle fordra ridderlighet, artighet och uppvaktning också. Samt inträde i de kvinnoföreningar

och klubbar, vilka precis efter herrarnas mönster neka det andra könet tillträde. När sådana kvinno-klubbar bildats ha ju damerna tillräckligt tydligt manifesterat sitt godkännande av frimureriet.

Logik och konsekvens, Babette, glöm inte bort det!

Livet går inte att dra upp efter en teoretisk linjal. Vi skapades män och kvinnor och liksom de ha olika benämning äro de också olika. Därför leva de även i någon mån var sitt liv. Damer och herrar ha tillräckligt många både gemensamma och skilda intressen för att de var på sitt håll ibland kunna längta efter, ha nytta och glädje av den ena gången gemensam samvaro, den andra gången samvaro endast herrar och endast damer emellan. Kommer därtill våra ordenssällskaps traditioner, som det varken vore förnuftigt, mödan värt eller lätt att rubba på. I ett ordenssällskap, som varit utan damer i hundratals år, skulle nog inte damerna få det så roligt.

Nå, på dylika naturliga grunder faller Babettes åtskilligt uppkonstruerade förslag. Skillnaden mellan teori och praktik, fru eller fröken Babette, det är något som de kvinnosakbitna moderna fruntimrerna borde lära sig. Då bleve det inte så mycket prat.

Gammalmodig karl.

Den tjänande systemen.

Det finns folk som ondgör sig över att tjänarinnan i deras hem då och då bjuder vänner och bekanta på kaffe, kanske till och med på en matbit.

Det sista kan ju vara lite för mycket — men en kaffetår! Och om det skulle synas bli för många småtårar, så varför icke överenskomma med tjänarinnan, väl icke om en jour fix — någon rangskillnad etc. — men om ett från högre ort gärna unnat kafferep på jungfrukammaren en gång i måna-

den för de närmaste. Åtminstone bör hon få ha ett ordentligt namnsdagskaffe för vännerna var gång almanackan inviterar därtill. Betänk, hon har inget annat hem än edert, där hon kan bli i tillfälle känna den särskilda sort av hemtrevnad, som en "bjudning" för likar och vänner ger.

Och låt henne gå på kurser. Nutidens arbetande kvinnor, ur alla klasser och ånda upp i den gyllene åldern, vilja lära något nytt, förkovra sig. Varför då utestänga den tjänarinnan Ni kanske innerst håller av, emedan hon är Er till verklig nytta, från att lära sig litet mer inom sitt eget fack? Det finns kurser i bakning, i finare matlagning. De inhämtade lärospånen skulle ju sedermera komma Ert eget hushåll till godo. Det finns sykurer om kvällarna, som skulle vara till oändlig nytta för tjänarinnan själv.

För att icke nämna den moraliska vinsten av att tjänarinnan fästes med vänskapliga band vid det hem, där man unnat henne dessa fritimmar till att förkovra sig. Det finns heller intet som så livar upp, sporrar ambitionen och inger den obetalbara känslan av eget värde, som deltagandet i en kurs, inlärandet av något extra, förut okänt.

Snart stundar julen. Glöm då icke att se till, att där blir en smula julstämning även över jungfruns annars ofta så enkla och kala rum. Det är icke nog med de sedlar man enligt nutida bruk räcker tjänstenden i hemmet som julgåva. Det är lite afärsmissigt och kallt.

Alltså, glöm icke att till julen ge den tjänande systemen en aldrig så liten julgran på bordet i hennes rum. Ljushållare och ljus, lite glitter, några julgranspyrdnader och papperskarameller att hänga på grenarna kan Ni säkert avstå från Er egen stora gran. Det ger henne mer än något känslan av jul och av hem.

J. N.—d.

BLUS BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA · GÖTEBORG

5%

**järn innehåller
IDOZAN**

fem gånger så stor järnhalt som andra liknande järnmediciner därför billigast vid användning

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

GERTRUD WIGREN.
F. Persson, Halmstad. Änka
efter kantorn i Halmstad,
Per Wigren.
85 år den 17 december.

THÉRÈSE SVEDENBORG.
F. Fock, Sthlm. Änka efter
överstelöjtnanten G. E. O.
Svedenborg.
80 år den 20 december.

WENDELA KARLBERG.
F. Nernst, Sthlm. Änka efter
lasarettsläkaren Hjalmar
Karlberg.
80 år den 22 december.

SELMA LAGERHEIM.
F. Lohrman, Sthlm. Änka
efter kaptenen L. O. G. E.
Lagerheim.
75 år den 20 december.

SIGRID EKDAHL.
F. Nystedt, Lund. Måka till
hovpredikanten och kontrakts-
prosten, teol. d:r Fridolf
Ekdaahl.
65 år den 14 december.

AGDA BEXELL.
F. Cervin, Ingelstad. Måka
till komministern i Ö. Torsås,
Bernhard Bexell.
65 år den 21 december.

EDITH STENFELT.
F. Ljunggren, Sthlm. F. skå-
despelerska. Måka till sekre-
teraren Fredrik Stenfelt.
65 år den 23 december.

MARIA TOLLIN.
F. Andersson, Söderhamn.
Måka till kyrkoherden i Sö-
derhamn kontraktsprosten C.
A. Tollin.
60 år den 24 december.

GERDA LING.
F. Natt och Dag, Göteborg.
Måka till ingenjören A.
Kristian Ling.
60 år den 23 december.

LOUISE SPARRE.
Fröken, Mariedal, Lunds-
brunn. Dotter till godsägaren,
greve N. G. A. Sparre och
hans måka f. grev. Sparre.
60 år den 25 december.

CONSTANCE GIBSON.
F. Gottschalk, Sthlm. Skåde-
spelerska vid Svenska Tea-
tern. Änka efter kaptenen O.
D. Gibson.
55 år den 19 december.

TONY ANJOU.
F. Granelli, Sthlm. Måka till
läroverksadjunkten N. J.
Anjou.
50 år den 19 december.

FRIDA CEDERSTRÖM.
F. Liljenroth, Djursholm. Må-
ka till revisionssekreteraren,
frih. Anton G. E. Cederström.
50 år den 22 december.

AGNES PEYRON.
F. grev. Wachtmeister, Frösö
Kungsgård, Östersund. Må-
ka till majoren Knut G.
Peyron.
50 år den 23 december.

SELMA DANCKWARDT †.
F. Naucier, Motala. Änka ef-
ter kaptenen F. A. Danck-
wardt.
* 1836, † den 29 november.

MATHILDA DE LA
CROIX †.
F. Sandman, Kristianstad.
Änka efter grosshandlaren
och konsuln Charles de la
Croix, Göteborg.
* 1840, † den 1 december.

CARIN von ROSÉN †.
F. Fernström, Mora. Änka
efter kaptenen, frih. Mathias
von Rosén.
* 1842, † den 28 november.

EVA WIJCKMARK †.
F. Hasselrot, Bispmotala, Mo-
tala. Änka efter häradshöv-
dingen Otto Wijkmark.
* 1855, † den 27 november.

EMMA KRONHAMN †.
Fröken, Lund. Under 39 år
lärarinna vid Landskrona
läroverk f. flickor. Dotter till
konsul V. Kronhamn.
* 1861, † den 29 november.

LYDIA HUSS †.
F. Bexelius, Stockholm. Måka
till arkivarien i lantmäteristy-
relsen, f. d. kaptenen C. H.
Huss.
* 1874, † den 30 november.

Ni bakar bäst till Jul med

RUMFORD BAKPULVER

T R O L L O C H T O T T

EN BOK OM HUNDAR AV IDA B. GOODWIN.

Troll.

TROLL OCH TOTT ÄRO TVÅ HUNDAR och de skildras av Ida Goodwin helt enkelt medryckande. Jag tror att t. o. m. den mest förhårdade hundhatare måste finna nöje av att läsa denna bok med sin fina uppfattning av hundens tysta tankeliv, jag kan säga psyke — ty begåvade hundar äga en psyke!

Redan första kapitlet, »Före Troll och Tott» griper intresset och man får sig ett gott skratt vid de lustiga episoder Ida Goodwin skildrar av sig själv och sin vansinniga, besinningslösa skräck för hundar. För alla hundar, inte bara stora och verkligen skräckinjagande utan t. o. m. för små hundar. Stora »som en sill»!

Först i andra kapitlet kommer Troll. Tott gör sin entré längre fram i boken, ty Tott är Trolls son.

Det finns icke ett ord i hela boken som

Ida B. Goodwin har skrivit om Troll och Tott och hennes man har fotograferat Troll och Tott — ett gott kompanjonskap om en trevlig bok, som nyligen kommit ut och som här anmäles av författarinnan Rosa Fitinghoff.

man ej förstår och kan fullt uppfatta, ty boken är skriven med kärlekens hela fina förståelse för våra trofasta tysta vänner. Den är full av liv och humor, men den har ett stort fel, den är alldeles för kort!

Kamerabilderna äro som konstverk, men hur vore också något annat tänkbart, de äro ju tagna av dr. Henry B. Goodwin och att också han älskar sina vänner Troll och Tott framgår tydligt. Men vem skulle icke älska en hund som Troll! Se bara på bilden hur hans blick lyser av känsla och intelligens och på Tott där han står som valp och blickar nyfiket, på osäkra ben, ut i en okänd värld!

Det är en tröst, då man slutat boken om Troll och Tott, att se bilden av »Tre generationer: Troll, Tott, Lillan och Totts barn», ty var och en av de krypande små livena i hundkorgen, komma att i en framtid vara värda att skildras i nya hundböcker. Ty för hundvänner finns det än så länge alldeles för lite dylik litteratur och för icke hundvänner — är det säkert också för lite av den varan. Igenom det skrivna ordet kunde dessa »andligen fattige» få lära känna en ny sida av livet, ett liv fullt av oanade möjligheter.

Tott som valp.

Se in i en hunds blick — inte bara »i din hunds blick» och du kan se hela hans väsen däri, av hopp och tröstlös förtvivlan, resignation, trofast tillgivenhet, envishet, hat, misstro, hungrig längtan och framför allt annat — om det är din egen hund — av djup, dyrkande kärlek.

Troll och Tott är en sådan bok som inte bara roar för stunden utan som också kan giva tankar efter det man slutat genomläsandet därav. Det är en bok som värmer ens hjärta och som man är glad över att den är skriven.

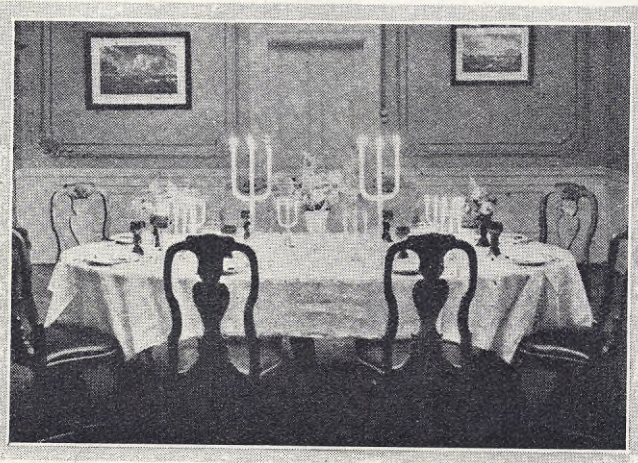
ROSA FITINGHOFF.

T Ä N D L J U S T I L L H E L G O C H H Ö G T I D

SAGAN OM PROMETEUS, TITANEN, som mot gudarnas vilja bragte människorna ljuset och elden och därmed gjorde sig förtjänt av deras eviga tacksamhet, innebär något för alla tider gällande. Ty vördnaden för elden, för ljuset, har varit oss medfödd sedan den första grottmänniskan i sin rustika håla tände den första elden att reda sin spis och lysa sig med.

Ljushavet, som slår oss till mötes i den gotiska katedralen, bland pelarskogens och spetsbågevalvens skymning, stämmer även den religiöst indifferente till andakt. Ljusen, tända till madonnans och helgonens ära, blev för medeltidens fromma det synliga budskapet till de heligas härskaror, som därigenom tycktes komma jorden närmare, ta aktiv del i människobarnens fröjder och sorger. I de katolska kyrkorna brinna ljusen dag och natt kring helgonen, och händerna knäppas i bön vid himladrottningens bild. Vad kan bättre än de brinnande ljusen tolka vad man erfar inför den gudabenådade jungfrumodern, som till människors frälsning födde sin son, världens ljus?

Där dödens stilla höghet breder sig i ett hem, där tändas också ljusen kring baren

Ett middagsbord med levande ljus.

Stearinljusen som belysningsmaterial är något, som många redan börjar längta tillbaka till trots fördelarna med elektrisk belysning. I hem och kyrkor återvänder man till »de levande ljusen» och särskilt Liljeholmens Stearinfabrik har i år utvidgat sin ljustillverkning, så att man nu har ett rikt urval av ljus i olika storlekar och typer.

— en bild av livet, som förbrunnit, men också av den eviga kärleken därövan, som förblir.

Men inte bara i allvarets och sorgens stund älska vi ljusen. Även festglädjen höjes av deras flämtande varma sken:

»Lumière, cést par toi que les femmes
sont belles
Sous ton vêtement glorieux,
Et tes chères clartés en passant par
leurs yeux
Versent des délices nouvelles.»

Den vackra belysningen av fladdrande ljuslågor, med skiftande skuggor ha lockat konstnärer ända från Leonardo och Rembrandt till våra dagar. Det är ett skönhetsvärde, som aldrig kan ersättas av de elektriska lågorna, hur mycket dessa än i vardagens arbete äro överlägsna de andra.

Men när det stundar till helg, framför allt till jul, då längta vi alla efter ljus, mycket ljus, varma och levande lågor, kring vilka vi samlas att begå midvinterfesten, ljusets högtid i årets mörkaste månad, ljusets — därför att den är helgad åt Honom, som blev världens ljus.

FLEUR.

PÄHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet

Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pählssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

SKALDEN OCH KONSTNÄREN

CARL ELDH BERÄTTAR NÅGRA MINNEN FRÅN SIN SAMVARO MED FRÖDING.

DET ÄR HÖST ÖVER BELLEVUE park. Molnen hänga lågt och träden frysa där de stå med kala grenar. Trädgården som i varma och soliga dagar legat tyst i drömmande och ljuv ensamhet innanför planket som skiljer den från vägen och världen tycks nu bakom sin stängda port gråta över kölden, dimmorna och mörkret.

I den stora ateljén bland de figurer av gips, lera och marmor som hans ande och hans händer givit liv arbetar Carl Eldh. Men den dystra dagen verkar beklämande och när konstnären får besök vilar han villigt en stund för att berätta något om Fröding.

»Det var omkring 1900, när Fröding kom från Uppsala, sjuk till kropp och själ för att tas in på ett sjukhem här i Stockholm, som jag sökte upp honom och bad att få göra hans porträttbyst. Han blev intresserad för uppgiften och kom sedan ofta till min ateljé vid Narvavägen, där han stod modell för mig. Det var samtidigt som Richard Bergh utförde sin målning av honom.

Carl Eldh avbryter sig. »När man talar om Fröding», säger han, och det kommer en skymt av leende i hans mjuka, musikaliska röst, »borde man sitta på en liten krog ute vid Djurgårdsbrunn, där Fröding bodde på Gröndal en tid. Man borde gå uppför rankiga, urgröpta trappor till ett gammalt rum, där det är lågt i taket, och vid skenet av en fotogenlampa borde man sitta vid ett bord utan duk och pokulera

Fröding var redan sjuk, då Carl Eldh träffade honom för att göra hans porträtt, och det ligger något av aftonens vemod efter en strålände dag över de minnen konstnären tacksamt bevarar av den store skalden. Några av dessa minnen och sina intryck från samvaron med Fröding berättar Carl Eldh här i en intervju.

så som Fröding och jag ofta suttit där. Det vore rätta stämningen, men att i en kall ateljédager berätta om denna brutna ande, att för en likgiltig allmänhet relatera drag som sedda på avstånd skulle te sig som rena besynnerligheterna, nej, det kan jag inte. Man måste minnas att Fröding vid den tid jag kände honom nästan aldrig var frisk, hans präktiga sköterska vakade över honom som över ett barn, men ändå — trots allt — undgick man aldrig den känslan, när man suttit och talat med honom och sedan gick ifrån honom, att man varit på en höjd och steg neråt, när man gick tillbaka till människorna — som Michelangelos Moses.

Han samlade ibland några vänner hos sig, och när han då började tala om antiken, som var hans älsklingsämne och som han kände så väl till, då sutto vi andra tysta och bara hörde på.»

»Berätta mera», säger jag, och kan se dem alla för mig, men Carl Eldh stryker

med en tankfull rörelse sitt tjocka hår från pannan. Han tiger, fången i minnen.

»Han var sällsynt fin och god mot sina vänner, ja mot alla, alltid skygg och rädd att såra, och om han trodde att han sagt något som kunde göra en ont, kunde han gå och fundera på det i dagar och återkomma till det för att förklara att han inte menade något illa. Han ville så gärna göra andra glada och var så djupt tacksam, när någon visade honom vänlighet och omtanke. När han bodde ute i Tullinge hade han en kökspersonal som han värderade mycket och det är så utmärkande för honom att han då och då tog en tia ur sin låda och gav dem för att visa att han uppskattade dem. Men han hade ju inte så gott om tior och när det inte fanns någon att ge bort blev han ledsen men så hittade jungfrurna på att lägga tillbaka den sista tian de fått i lådan. De höllo ju så mycket av honom och sedan kunde han få göra gott så mycket han ville utan att det ruinerade honom, eftersom det var samma tia som vandrade fram och tillbaka.

Ja vad skall jag mera säga. Jag fick hans enda klocka när han dog. Och han har skrivit om mig. Med vördnadsfull hand hämtar Carl Eldh en bok och slår upp en sida, där hans namn står i ett lustigt och rörande sammanhang. Det gör honom glad. Carl Eldh är enkel, god och naturlig som bara ett barn eller en stor människa är det — och som Fröding var.

I. BD.

ETT HERRGÅRDSHEM FÖR STORA OCH SMÅ SJUKA

SVERIGES HUSMODERSFÖRENINGARS RÖNNEBERGAHEM PÅ LIDINGÖN.

EN HALVTIMMES FÄRD utanför staden och man är så långt borta från gator och höga stenhus som hade de aldrig funnits. Här är rena, rama naturen, utan förstadvillor, och här komma vi till en verklig bondgård, som ligger ensam och ståtlig ute på en udde med härlig utsikt över sjön. Det är Rönneberga, som numera tillhör Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund och är apterat till sjukhem. Vilken plats kunde vara mer idealisk för ett sjukhem än denna? Nära storstaden, fastän långt ifrån den, omgiven av sjö och skog och ljuvlig ensamhet, men tillgång till storstadens alla bekvämligheter — vilken avundsvärd kombination! Kommer så härtill att själva corps de logiet är synnerligen tilltalande; patientrummen äro ljusa, luftiga och hemtrevligt inredda och i matsal och sällskapsrum känner man sig precis som vore man gäst på en gammal herrgård. Herrgårdsintrycket förstärkes ytterligare, om man går ut på tomten, där ladugård, stall och tvättstuga finnas.

Rönnebergahemmet öppnades för ett år sedan och har under denna tid vunnit allt-

Interiör från Rönnebergahemmet.

Ute på Lidingön har Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund för ett år sedan öppnat ett sjukhem, som nu utvidgats att icke ta emot endast vuxna utan även barn, för vilka det trivsamma hemmet och den vackra, friska platsen är ett verkligt paradiset.

mera förtroende hos allmänheten. Hemmet är huvudsakligen avsett för kvinnor och barn och speciellt för dessa senare fyller Rönnebergahemmet ett av många mödrar känt behov. Hur bekvämt är det icke för mödrar i Stockholm, som kanske inte kunna följa sina barn till någon rekreationsort, att kunna lämna dem på Rönnebergahemmet, där de ha barnen ute i hög, frisk luft och god vård, på samma gång som mödrarna lätt kunna hälsa på dem. Även spädbarn tas emot på Rönnebergahemmet. Säkert är denna idé att göra Rönnebergahemmet till ett barnhem ett lyckligt grepp och många mödrar skola vara Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund tacksamma därför.

Rönneberga sjukhem kan nu ta emot 32 patienter, därav hälften barn. Men fru Agnes Ingelman, Sveriges Husmodersföreningars Riksförbunds energiska och varmhjärtade ordf., hoppas på snar utvidgning — ty alla, som komma till Rönnebergahemmet tycka om det, och blir det bara tillräckligt känt, är utvecklingen given.

5:—

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:—

GUBBENS

Egen ostron-
anjovis
Kalasfiskpudding
Kalasfiskbullen

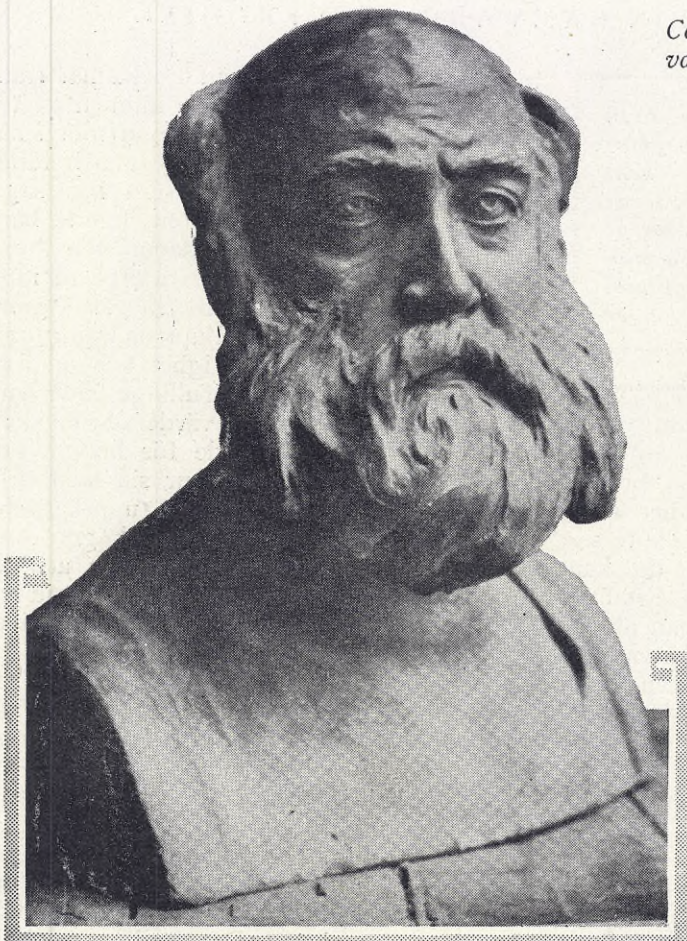
Kalas
Kaviarill
Vingassill
Matjessill

rekommenderas som marknadens finaste konserverinläggningar.

FRÖDING I KONSTNÄRENS VERK

Carl Eldh berättar på annat ställe i dagens nummer några minnen från sin samvaro med Fröding, vars drag och gestalt han förevigat i flera både fullbordade och ofullbordade verk.

Fröding 1908 av Carl Eldh. Originalen finns i Göteborgs museum.

Skalden och hans sångmö. Skiss av Carl Eldh.

Två skisser till Frödingsstoder.

Den omdebatterade Frödingsskulpturen i Stadshusträdgården.

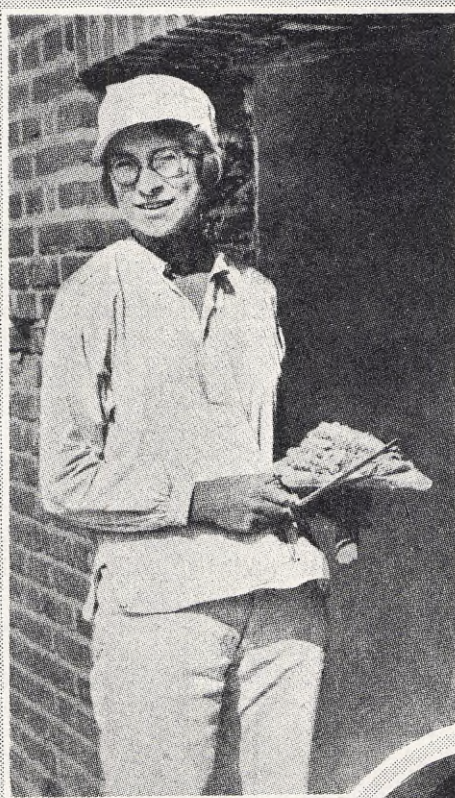
KVINNORNA VÄRLDEN RUNT

Mrs Mary L. Keene är Englands första kvinnliga professor i anatomi.

Englands och även världens första kvinnliga minister i en konservativ ministär är hertiginnan av Atholl. Hon blev vid ministerskiftet nyligen utsedd till parlamentssekreterare i undervisningsministeriet och syns här glad och belåten tala efter valet.

En som vill lära yrket från grunden. Fröken Rigmor Andersen, Danmark, är fil. kand., skall bli arkitekt och börjar sin bana som murare.

Amerikanske presidenten Coolidges fru har många representativa plikter — här ses hon lägga hörnstenen till flickscouternas hus i Washington.

Mussolinis dotter Edda är en trogen fascist och går gärna klädd i fascistdräkt.

En särskild hatt har komponerats för Englands kvinnliga rådmän, som inte funno behag i männens gamla rådmanshuvudbonad — jämför hatten på damens huvud och i hennes hand.

BÖCKER FRÅN SAMHÄLLSDJUPET

A V M A R I K A S T J E R N S T E D T.

MOTSÄTTNINGEN RIKEDOM — elände, social överlägsenhet — social undanträngdhet, kort och gott klassmotsättningsmotivet äger litterärt sett, stor kraft. På grund av naturliga orsaker, såsom större möjligheter till bildning, till varierat umgänge, resor o. s. v. har hittills över huvud taget det största antalet författare utgått ur överklassens, låt vara stundom blott en relativ överklass' led. Men dessa författare ha inte alltid stannat vid skildringen av förhållanden de själva kände mest intimt: helt andra livsområden ha lockat, kanske just genom svåråtkomlighetens attraktion. Särskilt bondeskildring har sålunda frestat mången diktare, som varken varit bonde eller ens levat bland bönder såsom en av deras verkliga egna. Proletärschildring från överklasshåll är däremot blott sparsamt företrädd. Det är ju så, att bonden i det hela själv äger en stark överklasskänsla. I karaktäristisk bondebygd råder sträng tradition och löper rangskillnad in, inte mindre än hos det samhällslager man vanligen betecknar såsom »överklass». En överklassare i gängse mening kan därför tämligen lätt lägga in sina egna naturliga sociala föreställningar i en bondemiljö. Med proletärens miljö, eller i samhällets nedre och nedersta, rotlösa skikt blir det något helt annat. Att se proletariatets liv helt inifrån stöter för en utomstående på nästan oöverkomlig svårighet. Litterära konstverk kunna helt visst bli till utan denna syn, även med begagnande av proletärfigurer, därför att konstverket dannas av så mycket annat än blott exakt realistisk dokumentation. Men den nakna sanningen om proletariatets villkor och åksådningar torde nog i regel få sökas endast hos de diktare, vilka själva höra dit.

Mina reflexioner här ha tillkommit närmast i anledning av en ny bok av Maria Sandel: *Droppar i folkhavet*. Denna bok är inte att misstaga sig på, den är skriven av en av proletärvärldens egna. Inte en minut tvivlar man på att allt vad här kommer fram, är förf:n lika naturligt och välkänt som luften hon andas, rummet hon bebor. Boken blir också mycket starkare, om man ser den såsom dokument, än om man försöker bedöma den såsom rent konstverk. Ty någon stor konstnärinna är Maria Sandel icke. Droppar i folkhavet ger en serie bilder, typer, scener; icke ett sammanställt helt verk, fött ur en skapande idé. Men bortser man härifrån och tager vad man får, helt enkelt, imponeras man av dess redbarhet, den realistiska talang förf:n besitter, det utmärkt klart skildrande språket. Det är en av vår tids många rikedomar, att proletärvärlden — vilken vi en dag hoppas blir lika utdöd i Europa som nu antikens slavvärld — äntligen fått sina egna förespråkare. Den fattige är icke längre en fantasi-produkt ur den bättre lottades penna; han har penna själv, och han kan skriva. Han har också förstått att han hade något att berätta; han väntar inte längre på att bli insatt i andras böcker för den verkans skull, hans öden kunde göra, utan träder själv oförfärat fram. Ännu märker man ibland

Bland nyutkomna böcker intressera ej minst de som hämtat sina ämnen från en värld, läsaren i allmänhet vet mycket litet om: proletariatet. Marika Stjernstedt ägnar sin granskning åt ett par av dessa.

(bl. a. i det utpräglade självsyslandet), att han ej är fullt herre över den stora upptäckten. Men denna anmärkning drabbar icke Maria Sandel. Hon är verkligen fullkomligt objektiv. Hon ser — och återger. Hennes bok bör läsas; om också den kanske icke tilltalar alla. Den är nämligen på sina håll ytterst oförblommerad. Också däri har man f. ö. bevis på äkthet: ty i den värld, där förf:n rör sig, är man icke pryd. Yttre dekorum, varmed de högre klasserna, inklusive högre bondeklassen, äro noggranna, besvärar icke dem, som nästan ingenting yttre ha att förlora. Men därifrån och till att kalla Maria Sandels bok rå, är långt. Den verkliga råheten sitter allra minst i det yttre. Droppar i folkhavet är i sin helhet buren av en avgjord idealitet, en säkert icke lättköpt övertygelse om det rena, uppoffrande och goda sinnelagets djupa värde och betydande uppgift på samhällets botten liksom överallt. Ur denna synpunkt, vilken med bestämdhet kommer fram, kan Maria Sandels senaste bok, trots vissa brister, ställas högre än den föregående, *Häxdansen*.

Av liknande anledning som Maria Sandels litterära insats har Eyvind Johnsons bok *De fyra främlingarna* intresserat mig. Eyvind Johnson är ännu långt ifrån självständig. Han rör sig med kort-huggna, impressionistiska satser, ofta ett hetsigt presens-tempo, som ibland kan göra det svårt följa med berättelsens gång. Bakom denna teknik anar man åtskillig läsning, icke alltid av de i detta fall lämpligaste förebilder. Men kommer man väl över svagheter, fångas man snart av det personliga temperamentet hos denne, så vitt jag vet, debutant. Den första historien handlar om ett nödens barn med längtan uppåt, men svag karaktär och dåligt påbrå; den andra om en fattig och oförstörd läsvurm till snickare och om människors hjärtlöshet; den tredje om en liten karusellägare, som det går utför för, en god själ i grund och botten; den sista slutligen om en ensam och viljelös, förskrämd flickas undergång — det är för övrigt den sämsta historien. Men ingen av dem lämnar en oberörd: här arbetar en konstnärslängtan upp mot ljuset, som hör till de oförfalskade och därför förmår gripa en. Maria Sandel står mycket säkrare med båda fötterna på verklighetens mark; men Eyvind Johnson har kanske inte mindre att säga oss än hon; han hör till de namn vi böra komma ihåg och vänta något av.

Hildur Dixelius hör till de författarinnor, som redan skapat sig en, förmodligen trofast läsekrets. Jag har själv ej mycket senterat de par i mitt tycke litet tunga, närmast krönikeliknande böcker,

jag råkat läsa. Boken för i år Fostersyskonen har sålunda för mig blivit en angenäm erfarenhet. Något litet torrt och kort i framställningen finnes alltså: sålunda en bild, eller en reflexion, eller ens en fras som slår en och fastnar i minnet. Men det drama, som i Fostersyskonen återges är byggt mycket verkningsfullt dramatiskt, med avgjort sinne för enkelhet och klarhet. Vid någon ingående förklaring av människorna stannar fru Dixelius icke; inte heller har hon intresse för det i miljön, som bidrar att betinga dessa människors handlande. Det är blott själva dramats linjer hon, målmedvetet och i en jämn, säker, ofta kraftig takt, fullföljer. Elin Wagners Silverforsen kan gott tänkas ha varit ämnad till skådespel, men slutligen blivit roman på grund av förf:ns, av henne själv insedda, brist på rent scenisk koncentrationsförmåga. Hos Hildur Dixelius har man däremot ej känslan att denna skulle tänkt sig Fostersyskonen som drama; det är läsaren själv som lätt vill föreställa sig att ämnet, en kombination av kärleks- och brottmåls historia i isolerad landsbygd, kunde vunnit på en utarbetning till skådespel. Kanske överraskar oss en dag fru D. som kvinnlig dramaturg; det förefaller åtminstone mig som skulle hon ej sakna betingelser för det.

En trofast läsekrets har väl knappast Gertrud Almquist ännu skaffat sig, om också särskilt Iduns läsare torde kunna minnas henne från de år, då hon här fyllde en bokrecensents uppgift. Men i det hela är hennes produktion ytterst sparsam. Hon har nu efter lång tystnad utgivit *Den sällsamma resan*, fyra noveller, av vilka den första, som givit boken dess titel, är en Titanic-episod, där passagerarna dock i elfte timmen bli räddade, om än märkta för alltid av mötet med döden. Dödsmotivet är för övrigt här genomgående, och utmärkande för förf:n är hennes pejlande ner i de djup, inom sig, därifrån människan söker svar på gåtorna: livets mening; vadan och varför; varför och varifrån utsäglig ångest eller lika väl, och under samma yttre villkor, jublande inre frihetskänsla. Svar ger Gertrud Almquist knappast. Hennes psyke är sökarens, grubblarens. Hennes flärdlöshet och rättframhet göra boken lätt att läsa, samtidigt ämnesvalet väcker intresse och ställer den långt på sidan om banalitet, även om författarinnan, såsom sker, ofta rör sig bland helt triviala, i det yttre vardagliga människor. Men hon hör till dem, som gå bakom förlåten och se efter vad där sker. Med mindre nöjes hon icke. Och om hon också inte ser allt, väcker hennes intensiva strävan sympati.

Av Hilding Östlund föreligger *Herren till Örsunda*, berättelsen om en despotisk och dugande lantpatron eller storbonde och dennes son, som vill men ej får bli musiker och därför blir bara spillror. Han dör slutligen, och fadern begriper äntligen att han kanske varit mot Guds bud olydig, då han ej lät sonens gudagåva komma till sin rätt. Någon särdeles välskriven bok är detta ej; men den är visst inte

IDUNS KOKBOK *en välkommen*
JULKLAPP

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

Utomlands ha
de eleganta
hästetipagen

börjat komma på modet vid promenadåkningar samt åkning till bröllop, visiter, middagar m. m.

Obs! Samma taxa som för bilar.

Kungl. Hovlev.

Namnanrop:

FREYS HYRVERK.

HEMFÄRGEN
HÄRVAN

är en tillförlitlig
o. utmärkt färg för
YLLEPLAGG

OBS!

Färgning i hemmet lö-
nar sig endast om
färgen är prisbillig.
"HÄRVAN" är billig.

A. W. Herdins Färgverk
Falun.

Klena Barn

i alla åldrar återvinna snabbt genom en Emulgon-kur hälsa och krafter. Emulgon innehåller — förutom fysiologiskt kontrollerad A-vitaminrik fiskolja — Phospho-Energon och Kalk, vilka ämnen på ett lyckligt sätt samverka och komplettera varandra. Emulgon ökar aptiten, stärker och utbildar muskler och benstomme.

För barn med ansträngande skolarbete är Emulgon ovärderligt. Det i Emulgon ingående Phospho-Energonet skärper såväl tankeförmåga som minne och återställer på ett naturligt sätt förbrukad energi.

Vid engelska sjukan och skrofler är Emulgon ett oöverträffat medel.

Emulgon rekommenderas av tårika in- och utländska läkare.

EMULGON

Fås på alla apotek i orig. fl. å 200 och 1000 gr.

utan verkan. Teckningen till exempel av sonen, som i det hela är en sjask, och om vars framtid som musiksnille läsaren tillåter sig stanna i tvivel, är ganska övertygande. — Till sist vill jag nämna, mer blir det av utrymmeskäl icke, några nya Visor av Erik Blomberg, en av årets fåtaliga diktböcker. Den sätter icke märke i poetens produktion eller utveckling, men torde likväl kunna bereda hans förut förvärvade vänner en angenäm stund.

Kvinnornas idrottsriksdag.

(Forts. fr. sid. 1332.)

om Arbetsställningen i olika yrken;

fru Ruth Liljeblad-Kylberg: Demonstration av höggradiga scoliosers behandling;

fru Emilia Fogelklou om Andens resning;

dr Andrea Andrén-Svedberg om Avmagring och fetma.

En stor del av programmet upptar uppvisningar och demonstrationer.

Fröken Anna Behle håller föredrag om om rytmisk gymnastik med uppvisning, fru Sara Öström har uppvisning i rytmisk gymnastik med folkskoleflickor, fröken Hilda Sahlström håller föredrag och gymnastikuppvisning med småbarn och fröken Elsa Bergschöld med arbeterskor. Fru Ellen Wahlström håller inledande föredrag, med demonstration, om Mensendiecksystemet.

Förevisning av gymnastik- och idrottsfilmer.

Demonstration av underkläder och skodon för kvinnor. (Firm. A. Jonsson och C:o, Göteborg, Nord. Komp., Eslövs skofabrik, A.-B. Hyvén, Stockholm och Svenska korsettfabriken, Göteborg.)

Småstadens jul.

(Forts. fr. sid. 1339.)

liga maka tillät nog ej den riskabla proceduren inomhus. Gatan var mycket smal, och flickan tryckte sig så nära den motsatta husraden det var möjligt att komma.

Sahlbergs ägde en liten förfallen kåk med ett mossbelupet torvtak längst nere vid gatans slut med en stor gammal ovårdad trädgård, full av döende fruktträd och ogenomträngliga snår av bärbuskar, sluttande mot åns mynning ut i havet. När gumman Sahlberg gav sig ut på vandring, brukade hon låsa in sin gubbe, som var lam och alltid låg till sängs, med en tvärslå utanför dörren. Då Anna lyfte av slån för att stiga in, fick hon ett glåpord av en förbigående pojke och skyndade sig in fortast möjligt. Vilde var nämligen hennes svurna fiende efter en liten kontrovers vid en eldsvåda någon tid förut. Eldsvådor inträffa ju oftast om nät-

Iduns byrå och expedition,

Mästorsamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 9803 | Riks 1646 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 | Annonskontoret: kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 402 | Riks 1646 — Norr 6147

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre | Utländska annonser:
å textside. Bestämd plats 45 öre efter texten, 50 öre
20 % förhöjning. Led. pl. å textside, 20 % förhöjning.
och Platssökande 25 öre. för särskilt begärd plats.

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A.	Idun uppl. B.
Helt år ..... 15:—	Helt år 17:50
Halvt år ..... 8:—	Halvt år ..... 9:—
Kvartal 4:25	Kvartal 4:75

CL. NOTIS

Namnet SAHNS
är en garanti för
förstklassigt fabrikat.

Kallt och ruskigt väder
blir huden torr, narig och spricker.
Undvik detta genom att dagligen
använda **Maniol.**

Tillverkas av GAHNS, Upsala.

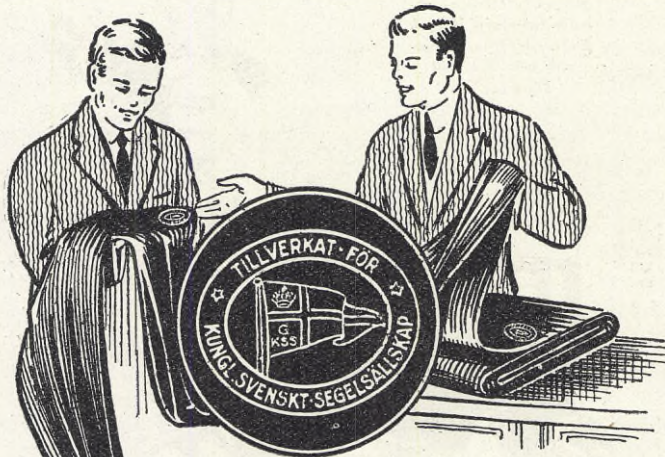
Nationaldräkter

på beställning.

Materialer och lösa delar till dräkter ständigt i lager.

Illustr. priskurant på begäran.

Augusta Isacksons Kostymateljé,
Kalmar.

VILL NI

till Eder blå kostym försäkra Eder om en cheviot, som är absolut pålitlig beträffande slitstyrka, färgäkthet och krympfrihet och därför i längden billigast, begär då alltid marknadens förnämsta Svenska fabrikat, Nyborgs G. K. S. S.-cheviot. — Den stämpas i guld å var 3:e meter med ovanstående stämpel och tillverkas av

A.-B. NYBORGS YLLEFABRIK

NORRKÖPING.

En julklapp, som hela familjen har nytta och glädje av under hela året.

Hela familjen skall ut

— det må vara en utflykt i det gröna, en visit, ett teater- eller biografbesök. Vad innebär det då inte av oberoende och minskat besvär att ha till sitt förfogande en Ford Fordor Sedan! Det är den idealiska vagnen både för Ert eget och Eder familjs behov. Hela året är den användbar. Sommar som vinter, i solken som regn företages en färd lika lätt i den. Alla familjemedlemmarna kunna köra den, så enkel är dess manövrering. Köp en Ford Fordor Sedan just nu — Ni kan inte finna på en bättre julklapp.

Ford
FORDOR SEDAN

Pris Kr. 3,325.— inkl. gummiskall för Stockholm, Göteborg, Malmö. Exkl. leveranskostnader och frakt till köparens ort.

Varje familjeförsörjare

bör bereda sina efterlevande Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- och PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

Storkyrkobrinken 11 - Stockholm

terna och så även nu. Anna och hennes systrar finga ej vara med om nöjet — »flickor är alltid i vägen» — och så skulle de be mor att se till småsyskonen, ifall de vaknade. Men som mor ville ha ett ärende uträttat och allt tjänstfolket var på olycksplatsen för att hjälpa till med släcknings- och bärgningsarbetet, ropade hon på en förbispringande pojke att om han ville framföra en hälsning till mamsell Gyllenbeck, som bodde i det brinnande huset, att hon var välkommen att bo hos henne, så skulle han få en kopp kaffe när han kom igen med besked. — Det dröjde ej många minuter innan Ville var färdig med sin rapport: »Det är inte i mamsell Gyllenbecks ända elden är lös, utan bara i fru Falks». Flickornas skratt över upplysningen sårade djupt Villes manliga stolthet. När han inmundigat kaffet, slungade han ett föraktfullt »töser!» till dem. Och nu upprepade han detta kränkande ord när Anna slank in genom dörren till Sahlbergs stuga.

När ärendet var uträttat, så snabbt som möjligt — det gällde att komma hem till »doppet» precis klockan 12 — var dörren stängd. Ville hade satt för slån och det fanns ingen möjlighet för flickan att komma ut. Gubben, som var djupt gripen av hennes tårar, sökte trösta henne med att mor skulle snart komma hem. Äntligen hördes de taktfasta slagen av hennes käpp mot stenväggen, och hur slån togs från dörren. Flickans instängning tog hon med ro, så som folk vanligen tar andras motgångar.

— Det var roligt att Sahlberg haft sällskap, anmärkte hon och fortsatte: Nu kan lilla mamsell hjälpa mig att flytta sängen till ett hörn, där det inte regnar genom taket. Eller också om hon vill gå upp på vinden och täta hålet med Sahlbergs byxor och grytlocket, som ligger däroppe. Han behöver inga andra än dom han har på sig, sen hap varken kan gå i kyrkan eller se på sprutmönstringen som var det roligaste han visste. Jag kan inte reda mig i trappan, sen jag bröt benet.

Anna föredrog att hjälpa gumman släpa sängen till den av henne anvisade platsen, såsom minst tidsödande. Då hon anmärkte, att de hade det bra besvärligt, svarade den gamla:

— Ja, visst har vi besvärligt, men en får ju va' gla' en får leva.

— Jaa, bekräftade gubben, det är väl en Herrens obegripeliga nåd att en får leva när en är så gamla och skröpliga som vi båda.

Intrycket av morgonens missöde utplånades snart nog av de fröjder julen hade att bjuda på — den höga granen i sin ljusprakt, julklapparnas mångfald, upptåg och skämt i den stora syskonkretsen samt stjärngossarnas sång i den underbara natten.

FRIGGA CARLBERG.

I passed by your window...

Iduns översättningstävlan.

DET ÄR MED GLÄDJE VI SETT DET intresse vår vädjan till översättningstävlan väckt hos Iduns läsekreter. Bland de många svaren, varav flera kanske kunnat förtjäna ett mention honourable, så t. ex. signaturen Gun Lövs, där särskilt andra strofens början

»Då svala natten sänker sin stillhet över jorden, bland vita liljor står jag igen invid ditt fönster.»

A-D FÖRENADE
PIANO & ORGEL
FABRIK
GÖTEBORG

Våra svenska instrument äro bäst och i förhållande till kvaliteten billigast
MALMSJÖ-BILLBERG
ÖSTLIND & ALMQUIST
GUSTAFSON & LJUNGQVIST
RÄLIN
GÄVLE ORGEL- & PIANOF.

Se på **SINGER** dotter min —
— så kommer säkert friarn din.

Sparklet Sifonen

betyder en besparing i hemekonomin. Med Sparklet Sifonen erhåller man det bästa vattennet och alla slags kolsyrade drycker. Sparklet Sifonen är alltid till hands och undvikes därför all transport av vatten och tomglas. Agenter antagas. Begär agentvillkor. Generalagenter: **H. Bager & Co. Stockholm. Jonsson & Kraft, Göteborg. A.-B. Adolf Faxe, Malmö.**

Husmödrar.

Silversaker rengöras på 1 och 2 minuter med »Nike»-plåten. Föremålen bliva som nya. Damernas förtjusning. Pris pr plåt Kr. 2:50. Lev. franco jämte bruksanvisning, mot postförskott eller förut insänd likvid. Förvara anonsen!

FABRIKSAKTIEBOLACET
BRÖDERNA JAKOBSSON
(Kemiska avdelningen)
SÄFFLE.

Skandinavisk Konstslöjd-Försäljning
Drottningg. 77, Stockholm
Norr 743
försäljer

Handarbeten såsom Draperier, Gädiner, Dukar m. m. Hemslöjdsvävnader, Nationaldräkter, Träslöjd och konstsmide. OBS! Under Julmässan realiserar färdiga bojkuddar från 25 kronor.

Ingen klagan

om man uppriskar blodet, rensar magen och tarmarna från osunda rester och utdriver urinsyran från kroppen, varmed man undandröjjer roten och grundorsaken till illamående och många sjukdomar. Denna för hela organismen välgörande process erhålles genom att använda

Fruksalt-Samarin

Det bringar vigör och ger hälsa. Pris pr fl. 2.50. Säljas å alla apotek, hos droghandlare, m. fl.

Cederroths & Tekniska Fabrik
Stockholm.

känsligt och fint återger dikten stämning, ge vi priset åt Amatörs översättning:

JAG GICK FÖRBI DITT FÖNSTER...

Jag gick förbi ditt fönster,
när dagen börjat gry.
På rosens blad låg daggen
och lärkan slog i sky.
Och ohörd sjöng jag stilla —
min tanke sökte din —
att hälsa dig god morgon,
god morgon, vännen min.

Jag gick förbi ditt fönster,
när natten fallit på.
De vita liljor såg jag
på vakt i mörkret stå.
Och ensam sjöng jag stilla
med tanken hos dig än:
Gud signe dig, du kära,
god natt, min egen vän.

Denna har enligt vår mening bäst träffat diktens stämning och frigjord som den är från en ordagrann översättnings frestelser också lyckats bäst i form.

En av deltagarna i tävlan uttrycker en önskan om spanska och italienska dikter till översättning. Det kommer kanske framdeles, men denna gång hålla vi oss till franskan och vår översättningstävlan, till vilken svar kunna sändas t. o. m. 1 jan. 1925 och vars pris liksom förra gången blir en bok till ett värde av 15 kr., gäller en dikt av Albert Samain, den 1900 avlidne skalden, vars subtila och känsliga lyrik vunnit läsare och vänner både inom och utom hemlandet.

LE REPOS EN ÉGYPTE.

La nuit est bleue et chaude, et le calme infini...
Roulé dans son manteau le front sur une pierre,
Joseph dort, le cœur pur, ayant fait sa prière;
Et l'âne à ses côtés est comme un humble ami.

Entre les pieds du Sphinx appuyée à demi,
La Vierge, pâle et douce, a fermé la paupière;
Et, dans l'ombre, une étrange et suave lumière
Sort du petit Jésus dans ses bras endormi.

Autour d'eux le désert s'ouvre mystérieux;
Et tout est si tranquille à cette heure, en ces lieux,
Qu'on entendrait l'enfant respirer sous ses voiles.

Nul souffle... La fumée immobile du feu
Monte ainsi qu'un long fil se perde dans l'air bleu...
Et le Sphinx éternel atteste les étoiles.

Småttingarna ha ordet.

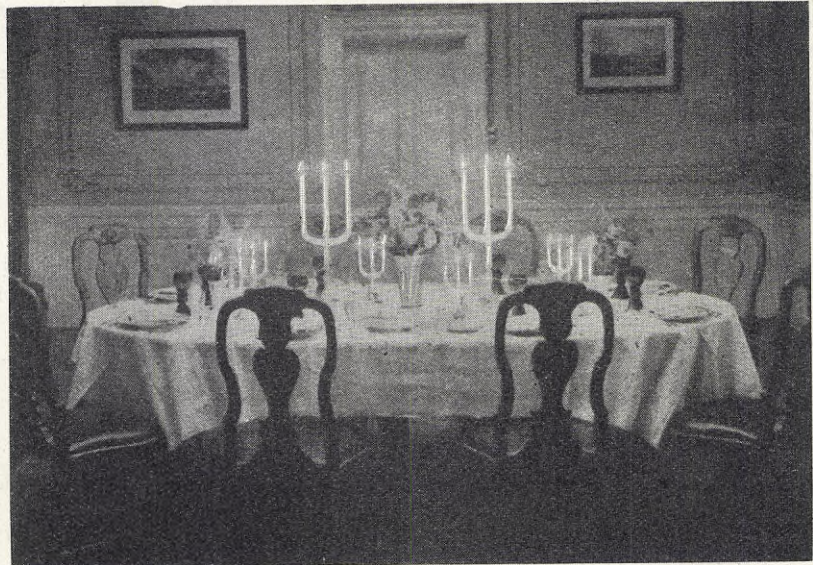
FÖR EN TID TILLBAKA GAV IDUN ordet åt mammor som berättade om näpna och lustiga yttranden av sina småttingar. En läsarinna har nu skickat oss följande barnaord som äro alltför lustiga för att undanhållas läsekretsen:

Lilla Lisa till jungfrun: Snälla Anna, knäpp byssona. Jungfrun som var mycket förtjust i Lisa låtsade bli så glad åt att kunna få basa på henne. Men då sade Lisa helt förnumstigt: Nej de e tanse nog inte bja föj då tan sätten få ont i huvu.

Lilla Karin sittande i barnvagnen, sade till sin mamma då hon hörde korna i byn böla: Mamma, kossena sungde, sakta kinga i min sel en sång, som hon hört stora bror sjunga.

Tvååringen som överraskades ute av en häftig regnskur, kom inspringandes det forstaste han kunde och ropade: Mamma, de pillej, de pillej, de pillej.

Mamma hade lämnat Carl och Elsa i en väninnas vård medan hon gick ett ärende. Snart började Elsa gråta, Carl var stolt för han kunde hålla sig. Till sist sade han: det känns nästan om fing också skulle villa gjåta, men jag göt inte, nej jag göt inte.

Julmiddagen

likaväl som julottan får sin säregna stämning till stor del tack vare de tindrande och flämtande ljuslågorna.

Skaffa Eder

innan Ni köper nya ljus till Edra kronor och stakar den rikt illustrerade publikationen "Levande lågor", vilken

ERHÅLLES GRATIS

och portofritt vid hänvändelse till Liljeholmens Stearin-fabriks kontor i Stockholm (Postadr.: Stockholm 11. Telefon 310 och 1099).

Öka Edra inkomster

genom att åt oss utföra ett värlövat hemarbete, vilket garanteras varje köpare.

Favorit

Hemstickningsmaskin är den ENDA av världspatenterad, SVENSK tillverkning och överträffar alla andra fabrikat.

Vår svenska firma är grundad på sunda svenska affärsmetoder, vilket är en garanti för varje köparens reella behandling.

Handla svenskt

och

välj svensk vara!

FABRIKS-
AKTIEBOLAGET

Favorit

TELEFONER: Försäljningskontoret i Stockholm 3693. Verkstäderna i Nässjö 162.

Minska Edra utgifter

genom att själv sticka hemmets behov av Strumpor, Vantar, Underkläder, Barnkostymer, Jumpers, Strandkoftor m. m. m. m.

Favorit

Hemstickningsmaskin kostar endast kr. 150:— pr kontant och betalar sig på mycket kort tid. Favorit säljes även på humana avbetalningsvillkor och levereras omedelbart mot Kr. 50:—.

Besök oss genast eller insänd nedanstående kupong i öppet kuvert med användande av 5 öres frim.

FABRIKSAKTIEBOLAGET FAVORIT,
Kungsträdgårdsg. 10 - STOCKHOLM 16.

Sänd mig gratis och utan köptvång Eder katalog över den världspatenterade Svenska hemsticknings-maskinen FAVORIT jämte upplysningar om det av Eder garanterade hemarbetet.

Namn: .....

Bostad: .....

Postadress: ..... I.

Kungsträdgårdsg. 10.
STOCKHOLM 16.

Den vackra norrländskan

är med sin friska, rena hy, sin klara blick och sina spänstiga rörelser en bild av hälsa och levnadslust. Hennes lynnesart påminner osökt om de norrländska älvarnas färd mot havet: i den första ungdomen sprittande yster och glad, blir hon vid mognare år ofta stillsam och drömmande, vilket dock ej hindrar henne från att med kraft och sunt omdöme ta upp kampen för tillvaron som mannens duktiga kamrat, vilken trofast delar hans strävan i med- och motgång.

Sveriges vackra kvinnor

bevara sin ungdoms charm längre än andra länders kvinnor. När ett bistert och omilt klimat hotar en av de bästa gåvor naturen givit dem, deras underbart friska och rena hy, ha de ett oskattbart hjälpmedel häremot i den hygieniska hudtvålen Florodol, vilken i sitt slag står på höjdpunkten av vad som över huvud taget kan presteras och utgör ett verkligt skönhetsmedel för huden.

Den verkliga skönhetsväden är

FLORODOL

Kontrollant: Fil. dr. Sten Tydén.

PARFYMERI FLORA, GEFLE.

Aven ett omodernt hus

kan genom META varmvattenapparater lätt förses med den moderna komfort som badrum och varmvatten innebär.

META

varmvattenautomater för gasauppvärmning möjliggöra en ytterst snabb och bekväm varmvattenanskaffning samt erbjuda genom sin soliditet, höga värmeeffekt, absoluta tillförlitlighet och lätta skötsel en avgjord fördel framför alla andra liknande apparater. De lämna vatten på ända till 5 olika tappställen samt tändas och släckas automatiskt, då kranarna öppnas eller stängas.

Begär offert och närmare upplysningar från

A.-B. Ahlsell & Bernström A.-B. Sjöberg & Bengtson
Stockholm Göteborg

Det elektriska hemljusbadet bör finnas i varje hem mot

FÖRKYLNING, REUMATISM m.m.

ELEKTR. AB.
SIEMENS-SCHUCKERT
STOCKHOLM

Från IDROTTSFÄLTET och GYMNASTIKSALEN

Stockholms Kvinnliga Fäktklubb höll söndagen d. 30 nov. sin första klubbävlan för säsongen. Endast sex damer hade anmält sig, nämligen grevinnan L. von Rosen och fröknarna E. Hamilton, E. Linder, M. Pauli, L. von Rosen och H. Schram. Segrare blev fröken Linder med 4 segrar och ett nederlag, närmast följd av fröken Hamilton, likaledes med 4 segrar, men med flera mottagna stötar. Därefter följde fröken von Rosen och grevinnan von Rosen, vardera med 3 segrar och 2 nederlag. Juryn bestod av monsieur Hubert, president, samt fru Elsa Kinell och medlemmar av Ungdomens Fäktförening.

E. H.

Iduns pristävlan i n:o 51.

I varje brev med lösning som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas som extrapris mellan de bägge pristagarna förutom det vanliga priset på 5 kronor vardera. Kuvertet märkes "Pristävlan n:r 51".

Fixeringsbild n:o 51.

Här är julmarknaden. Men var är julgrisen?

Lösningar.

Rebusen i nr 47 lyder: Höstens stormar ha redan krävt flera dödsoffer i Roslagsskären. Pristagare blevo Fru Gurli Stuart, Skutskär och Karin Cedergren, Stockholm, vars pris uppgå till 16.30.

Fixeringsbilden i N:r 48 har rätt löst av Hieronymus Heyerdahl, Fredrikshald, Norge. Helga Husmann, Bremerhafen, Tyskland och Andrea Ljungdahl, Malmö.

Rätt lösning:

Kungens bild synes längst ned till höger.

Gikt Ischias Reumatism Nervsvaghet Åderförkalkning Ålderdomssvaghet

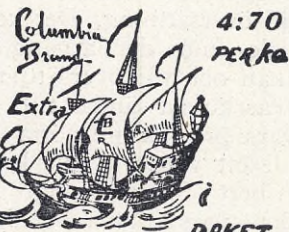
bekämpas effektivt med **miradium**, som innehåller äkta radium i vetenskapligt avpassade doser. På apoteken å 6,50 kr.

Tag först miradiumsalt eller -pastiller och, om så är nödvändigt, sedan de starkare miradium-tabletterna.

Utvärtes användes Miradium-salvan, med äkta radium, pr tub kr. 3.50.

Gratis sändes boken om radiums verkningar. Skriv till Miradium-officinen, apoteket Vassens apoteksvarucentral, Vitrum, Stockholm.

Lucks UTSÖKTA KAFFEBLANDNING

Columbia Bränd 4:70 PER KG
Extra
PAKET
FRAKTFRITT 2 1/2 KG-11:75
PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

UPSALA ÄTTIKSFABRIKS
ATTIKSPRIT
& SLOTS-SENAP
ÄRO DE FÖRNÄMSTA I MARKNADEN

NEN:s kontrollerade tuberkelfria **BARNMJÖLK** å förseglade glasflaskor

För återförsäljare:
Telefoner: 70 41, Norr 70 41

Evan Williams

Bibehåller håret ungdomligt. Finnes hos alla frisörer och i parfymaffärer.

HENNA SHAMPOO

**PIGGASTE & TREVLIĞASTE
LÄSNING
GER
DAGENS NYHETER.
PRENUMERA FÖR 1925**

Ⓣ

HÅLLER VAD DET LOVAR

*Ge Honom
i julklapp*

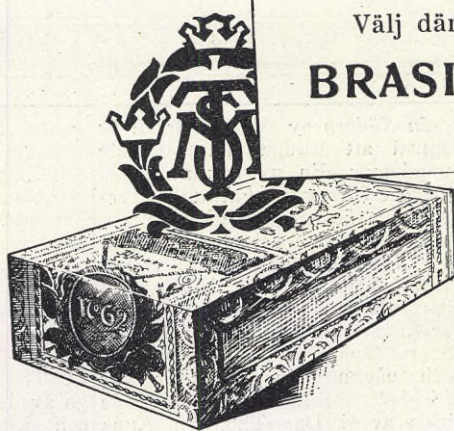
en låda av de fina, aromatiska och
fylliga Brasilcigarrerna:

Nr 14 BRASILENOS à 15 öre,
„ 42 FELIX-BRASIL à 25 öre,
„ 62 FLOR DE BRASIL à 30 öre,
eller den förnäma GONCALO
à 50 öre.

Varje rökare förstår att upp-
skatta den goda aromen och sma-
ken av Brasilcigarrerna, vilka bäst
njutas i långa, lugna drag.

Välj därför

BRASILCIGARRER

En liten låda »4711» i Julklapp

bevisar givarens fina och utsökta smak. I glad och festlig samvaro vid strålände Juleljus och Julgransens friska doft skänker »4711» den verkliga känslan av Jul.

Presentlådor i olika storlekar.
Eleganta flaskor såväl större
som mindre.

No. 4711. Eau de Cologne

att under detta år en ny del, den sista, av "Ödena" utkommit.

Sagoböckernas antal synes i år vara något mindre än vanligt. En utsökt vacker volym utgör Kingsleys berömda *Grekiska hjältesagor* i svensk översättning på Wahlström och Widstrands förlag. Bland andra äldre Sago- och Sägner-samlingar som roligt nog återuppstått, är *Sagoskrinet* samt Robin Hoodssagan, *Robin Hoods äventyr*, berättade efter engelska källor av J. O. Ericsson.

Ett gott sagoinehåll har *Tomtar och Troll*. Jag skulle rent av vara frestad att säga, att den rymmer årets bästa saga. Hjalmar Bergmans i all sin hurtighet och enkelhet gripande "Fru Skräck och Lasse i Rosengård. Hur högt denne författare kan nå på området visar han i den vackra volymen *Sagor*, som kommit ut till julen och av vilka åtskilliga förut varit publicerade. Både *Fågeln blå* och *Guldslottet*, "önskeböcker" sedan generationer tillbaka för 8-11-åringar äro väl redigerade. — Vad det, särskilt av 8-12-årsbarn oerhört lästa och uppskattade *Sagabiblioteket* beträffar, som i år bjuder på dels en rolig flickbok *Tomtebo prästgård* (ny uppl. av E. Nordenadlers *Den gamla prästgården*), dels ett par sagoböcker, dels en populär framställning av de märkligaste personerna och händelserna ur gamla tidens historia av A. M. Roos, och slutligen på Mays *Björnjägarens son*, beklagar jag, att jag för utrymmets skull ej kan ingå på en grundlig värdesättning, vilket biblioteket verkligen skulle förtjäna. — I nya upplagor föreligga Anna Wahlenbergs sagosamlingar *Solskensträdet* och *Sagornas folk*. — Först i skrivande stund har jag mottagit tre sagosamlingar, *Trollringen* av H. Landström, *Eldgröten* av Hj. Hasselblad och *Sotarprinsen* och *den underbara pipan* av A. Smedberg.

Att inom ett så begränsat utrymme, som Idun kan beskära barn- och ungdomslitteraturen gå in på massan av jultidningar och julhäften förbjuder sig självt. En jultidning, som under tecknad på grund av dess vackra och smakfulla utstyrel och billiga pris (40 öre) emellertid särskilt fäst sig vid är Diakonistyrelsens *Granen och stjärnan*.

Den höga standpunkt den svenska bilderboken tack vare sådana konstnärer som Carl Larsson och Elsa Beskow intager och den rikedom av utsökta bilderböcker vi äga skrämmer ingalunda de små talangerna att ge sig in på området. Att Arosenius "Kattresan" blivit en uppskattad barnbok ger ej en obetydlig talang rätt att plagiera honom, såsom skett i Kalle, Ulla och Sprätten.

Högst bland årets bilderböcker stå väl Elsa Beskovs *Sagan om den lilla hinden*, Louis Moes *Sagan om tre små nassar*. Skrabba taska, en gammal estnisk saga, bearbetad och ritad av O. Adelborg, Ingeborg Uddéns bilder till den gamla ramsan *Ryr*, Annie Bergmans *Jättar och barn* samt Aina Stenberg-Masolles vackra och glada *Abc-bok*.

Marie Louise Gagner.

Iduns korrespondensklubb.

Jag är änka, icke ung, men hurtig och spänstig, bosatt i en av Värmlands skogsbygder, där det visserligen är högt och härligt, men mycket ensligt. Önskar brevlädes utbyta tankar och erfarenheter med dam eller herre, som genom studier eller resor vidgat sin syn på människorna och tingen.
Fru Marianne.

Barn- och ungdomslitteratur.

För Idun av Marie Louise Gagner.

Till de i förra numret av Idun omnämnda flickböckerna må läggas *Helle* av Bertha Holst, vars *Spirrevipp* i fjol utgjorde en av succésböckerna. Även *Helle* är en rolig rar och fin bok. — *Flickan*

från *Södern* av Angela Brazil är ägnad att tilltala naturälskande ungdomar. En ny bok av Ethel Turner föreligger, *Flickan på berget*, som dock ej alls går upp mot hennes tidigare arbeten, exempelvis *Sju syskon* och *Stora system*, vilka höra till det bästa inom barnlitteraturen. — Enbart löjlig är *Lilian som mormor* av S. Vallquartz (den fjärde *Lilian*-boken!) och någon ackquisition för vår flickboksmarknad är icke de båda av E. Dam-Thomsen, Anna Sof-böckerna, särskilt på grund av den dåliga översättningen. — *Den nya klasskamraten* av F. Ekenstierna passar för småflickor. I ny upplaga föreligga Tolstoys kända samling småberättelser för barn och Hector Malots klassiska *Utkastad i världen* — båda två dock i föga tilltalande billighetsupplagor.

Även äventyrsdiktningen har urartat till fabriksarbete. Saklöst kunde hälften av vad som i den

vägen levererats till julen vara oskrivet och otryckt. Indianboks-lukningsstudiet hos pojkar följes ofta av en period, då vederbörande törsta efter verklighets-skildringar, och jullitteraturen bjuder på ett par förträffliga sådana, nämligen Sten Bergmans *På hundslåde genom Kamtchatka*, roligare än den roligaste äventyrsbok, samt *Med Fidra* av U. Thorburn, en ungdomsupplaga av det kända arbetet. — Rolig och spännande med åtskilliga nervkittlande moment är *Vilse i stor-skogen* av F. O. Bartlett, övers. från eng. Men priset — 4: 50! Walter Christmas *Peder Most på krigsstigen* går ej alls upp mot förf:s tidigare produktion (märk särskilt skildringen av den tyske löjtnantens uppförande, sid. 35 ff.) och *Dynamo-ön* av J. Regis är enbart sensationell.

Fantastisk, men fängslande och välskriven är Charles Gilttons *Den försvunna staden*. *Skattgrävarna*

på *Svartåsvallen* av E. W. Olsson och *Pojkarnas jubok* — den senare en samling berättelser — försvarar väl sin plats inom äventyrlitteraturen. I sista stund ha kommit mig tillhanda *Khandia* av Ebba Kornerup, vidare en övers. av Stevensons *Den svarta pilen* samt några arbeten från Bohlins förlag, Jack Londons *Skriet från vildmarken* och *Birre och Basse*. Nya upplagor av två mycket uppskattade böcker föreligga, *Styrbjörns antring* av R. Melander och *Kung Karls flätskår* av S. Granelund. — Några arbeten, som representera ett särskilt värde, på samma gång de intressera pojkar, äro en biografi över *Stanley* av P. Horn, övers. från eng. och en populärt hållet, välskriven astronomisk läsebok av Ch. R. Gibson *Stjärnorna och deras hemligheter*, övers. från eng. I detta sammanhang torde det vara lämpligt att erinra föräldrar till Grimbergs-slukande ungdomar,

UPPRING

Norr 16 02 eller

Norr 61 47

och prenumerera på

IDUN 1925

Avgiften hämtas och Ni slipper allt besvär.

NADCO
Stenfärgen

Äro dittill
oöverskrifade
beträffande
kvalitet
och
färgstyrka.

Prisbelönta med
guldmédaljer.

Finnes i 12 läckra
standardfärger.

Tejtar samt utslut
med färgningen.

Förbör ej handee
eller kart.

Färgkarta skickas
gratis hos
färgaffären.

NADCO

**En för alla kvinnor
oumbärlig bok**

Prof. C. D. Josephson
**Hälsosamma Lärdomar
för mogna kvinnor**

Pris 3.75, inb. 5.75.

A.-B. NORDISKA BOKHAN-
DELNS FÖRLAG.

Lindgrens Glasmästeri

21 Döbelnsgatan, Stockholm.
Rikstel. 9213. Norr 167 52.

Insättning av alla sorters glas i alla
valörer. Fönsterglas, spegelglas. Om-
förgyllningar, Bly- och Mässingsinfatt-
ningar. Speglar o. tavelramar förfärdi-
gas. Glasförsäkringar ombesörjas i stö-
re solitt bolag. Allt till moderata priser.

**IDUNS SKÖNHETS-
INSTITUT**

N:r 124. Vad bör man göra för
att få bort s. k. dubbelhaka?

Månggärig prenumerant.
För den som har benägenhet för
dubbelhaka är huvudets hållning
mycket viktig. Ni skall hålla ryg-
gen rak med skulderbladen in-
dragna, ty då drages även hal-
sens muskler tillbaka. Även hu-
vudrörelser, såsom rullningar och
sidokastningar med huvudet vissa
gångar åt vardera hållet förmin-
ska hakpåsen och göra halsen smi-
digare. Därtill kan ni om afto-
nen efter tvättningen massera hal-
sen från hakan uppåt öronen samt
från hakspetsen och nedåt bröstet
med upprepade strykningar. Vid
massagen kan ni använda följande
sammandragande crème. 35 gr.
smält, skivad färtalg, 35 gr. gly-
cerin, 1/4 gr. benzoëntinktur, 1 gr.
pulvr. alun, 1 gr. kamfersprit, 1/2
gr. gelatin, 14 gr. pomerans. vatten
(avkok på pomeransskal). — De
båda första ingredienserna röras
tillsammans i ett kärl stående i
hett vatten och alunen tillsättes.
Gelatinet upplöses i det ljumma
pomeransvattnet och blandas med
det övriga medan det ännu är
varmt. Tinkturen och kamfersprit-
ten ihålles sist och efter grundlig
omrörning (man rör tills crëmen
är fullkomligt kall och blir fast
och smidig) fylls crëmen på
burkar.

N:r 125. Kan det i längden va-
ra skadligt för håret att två gån-
ger i månaden krusa det med var-
ma tänger? Eftersom mitt hår är
rakt och stripigt ville jag gärna
ha det lite vyvigare, men har hört
sagas att papiljotter sliter upp det.

Sorry.
Om håret blott krusas två gån-
ger i månaden och då med ej så
heta tänger att håret brännes, ska-
dar det ej.

Papiljotter skadar ej heller om
man begagnar sådana av skinn
med spiral inuti och ej vrider till
dem för hårt, så att håret stram-
mar. Skaka ut håret riktigt var
gång ni löser upp det, därav blir
det poröst.

N:r 126. Beder vänligen Fru
Skönhetsdoktor att hjälpa mig få
fin hy. Jag använder Svavel-
Tjärtvål, och tvättar ansiktet
morgon och kväll, på kväl-
larna i varmt vatten, men sköljer
då i kallt. Ingenting hjälper. Är
zinkpuder skadligt för hyn? Tack-
sam för råd.

L. L.
Jag råder er att upphöra med
den tvål ni använder och välja en
mera neutral men god toalettvål,
mandel- lavendel- eller lanolin-
tvål. När ni tvättar ansiktet med
varmt vatten om aftnarna innan
ni går i säng, behöver ni ej sköl-
ja det med kallt. På morgo-
nen bör ni ej använda varmt vat-
ten till ansiktet. Massera efter
kvällstvättningen med någon god
hudcrème, uppåt och utåt är re-
geln, och tag ej mer av crëmen än
att fingrarna glida lätt över hu-
den. — Bruka hellre rispuder än
zinkpuder och pudra ej för
mycket.

N:r 127. Vore mycket tacksam
för ett råd av Iduns Skönhetsdok-
tor, huru rynkor under ögonen
kunna behandlas, så att de åtmin-
stone ej bli djupare. Ingen tack-
sammarer för ett verkligt gott råd
än

33-årig Värmländska.
Något annat än en lätt vibre-
rande massage med långfinger-
topparna, inifrån ögonvrån och ut-
åt är ej att göra. Massagen utfö-
res varje kväll och så lätt att ej
ögat tryckes.

N:r 128. 1) Vilken tvål är bäst för
min hy, som är ganska fet, jag
har även finnar och pormaskar?
2) Hur få bort vårtor. Tacksam
för svar är

X 4 X 3 år.
1) För att undgå finnar och
pormaskar bör man hålla huden

Ryggvärk.
Ingenting bättre än Sloan's Lini-
ment. Lindring ernäs snabbt och
säkert. Ha det till hands för
reumatism, nervvärk, höftvärk,
vrickningar, försträckningar och
andra plågor. Tränger in i hu-
den utan gnidning.
Fås på alla apotek.

**SLOAN'S
LINIMENT**

**Sedan 50
år tillbaka**

hava fabrikerna av
ENOS "Fruit Salt" äg-
nat hela sina resurser
uteslutande åt detta pre-
parat — och åt inget
annat.

Denna långvariga, grundliga spe-
cialisering ger ENOS en rangplats
utan like. Ingen efterrapning kan
någonsin uppnå samma fullkomlig-
het, samma säkerhet, samma pris-
billighet.

Med ENOS förekommer intet slö-
seri. Vartenda grand upplöses
i kallt eller varmt vatten, allt efter
behag.

ENOS "Fruit Salt"
För ung och gammal

Helfaska Kr. 4:— Halfvaska Kr. 2:25
Till salu hos varje apotek, färghandel, ledande
divershandeln m. m.

Gen.-ag. A.-B. Platån & Co., Stockholm.
E6

**ENO'S
"FRUIT SALT"**
Det enda
äkta fruktsaltet

**Varje husmor
med intresse för släken
får gratis från oss boken**

**"142 sätt
att tillaga
bananer."**

Pris i bokhandeln kr. 1:50.

Skriv till
A.-B. BANAN-KOMPANIET
STOCKHOLM

**VITRUMS
FERROL**

är det kraftigast aptitgi-
vande och mest stärkande
av alla moderna organiska
järnpreparat. Synnerligen
lättsmält föredras det av
den ömtåligaste mage. Vid
blodbrist och svaghet av
största verkan. Dess angen-
äma smak gör att det med
lätthet tages av såväl barn
som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASENS APOTEKS-
VARUCENTRAL VITRUM,
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.
Nedsatt pris kr. 3.25 pr fl.

"Julasken"

**Choklad
utsökt fin,
ljus och mörk
samt staniol-
choklad och
Julmarzipan**

750 gram Kr. 5:50
Fraktfritt Kr. 6:—

PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

**LIV
FÖRSÄKRINGSBOLAGET**

BALDER

STOCKHOLM

Sveriges äldsta, redan från början
av de försäkrade allena ägda
livförsäkringsbolag.

Låga premier
Höga premieåterbärningar
och vinster
Grundfast soliditet
Ansv.-sum. 120,000,000 kr.

Gasräkningen
behöver ej bli någon obehaglig
överraskning, om Ni använder

**BOLINDER'S
GASARTIKLAR**

Stomin

Pris: 2:25.

Magmedicin, kraftigt magstärkande,
snabbt aptitgivande och naturligt väl-
görande. Beprövat sedan 20 år.
Originalförpackningar å apotek,
drogaffärer eller direkt.
Broshyren 95 e tusendet,
om Stomin, sändes gratis.

Fru HEDVIG LINDHOLM
Upplandsg. 68—149, Stockholm.

**SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN**

Malmö.

Sydsveriges största och förnämsta
Nyhets- och Annonstidning
Prenumerera för 1925.

Etablerad 1847.

Allcock's

Inregistrerat handelsmärke: 25176

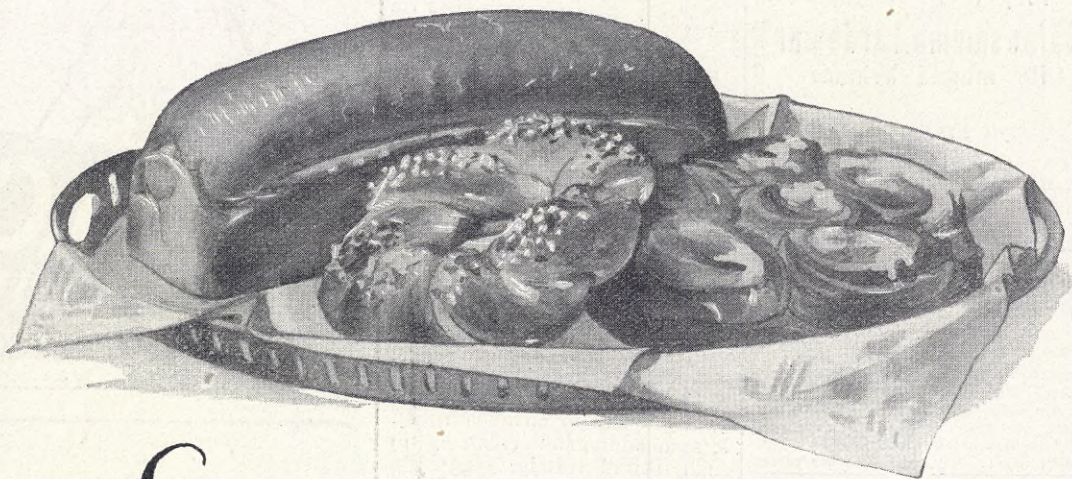
Plåster
EAGLE BRAND.
Världens Mest
Betydande Utvärtes
Läkemedel.

Smärtor i Ryggen.
Intet plåster kan jämföras
med Allcock's. Förmär starka
klena ryggar mer än någon-
ting annat.

Smärtor i Sidorna
lindras hastigt av Allcock's
Plåster på samma gång som
det stärker sidan och återstäl-
ler energien.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det
är ett Universalmedel, som säljes i alla apotek över hela den
civiliserade världen. Kan påläggas varhåst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behov av ett piller, Fullkomligt
vegetabiliska.
TAG DA Brandreth's Piller (Est. 1752.)
UTAV Inregistrerat handelsmärke: 26622.
Vid förstoppning, gallsjuka, huvudvärk, svindel, dålig matsmältning, etc.
Försäljas hos alla Apotekare.
726 a ALLCOCK MANUFACTURING Co., Birkenhead, England.

Tillskriv oss och vi sända Eder gratis och franco omgående vår receptbok.

Etta lyckat bak är till glädje för varje husmor. Degen jäser jämn och vacker och resultatet blir alltid tillfredsställande om man använder

H. E. EKSTRÖMS "JÄSTMJÖL"

ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK GRUNDAD 1855

Idun

(över hela kroppen) omsorgsfullt ren. Tvätta ansiktet varje afton med varmt vatten och god toalettvål. När ansiktet är torkat bada det med lika delar citronsaft och rosenvatten, betjänande er av en bit vadd. Ej mer av blandningen upphålles än som går åt för gången. Skulle huden därav bli för torr tillsättes blandningen med litet glycerin. — 2) *Pomada för vårtor på händerna:* 25 gr. tvåplåster, 3 gr. pulveriserad sävenbom, 3 gr. pulveriserad spansk gröna. Pomadan bredes ut på en liten bit sämskskinn, som täcker värtan och får sitta på under natten. Behandlingen fortsättes tills verkan är uppnådd.

N:r 129. Eftersom jag har tillgång till kvartslampa, vore jag tacksam få veta, om dylik bestrålning kan vara till nytta för hyn. Jag har ganska grov, oren och ojämn hy, besväras av finnar, pormaskar och fräknar, på kinder och näsa har jag fina, i huden utsprängda blodkärl, och dessutom blir min nästipp lätt kall och röd. Jag tycker, att man av kvartslampans får bra färg, som något döljer alla skavankerna. Och till skada kan det ej vara? Tacksam för svar.

N:r 130. Vore mycket tacksam för recept 1) å något lätt tillagat

Flyglar - Pianon

Bechstein
Aug. Förster
Aug. Roth
Laubberger & Gloss

Billigaste priser och bästa avb.-villkor. Edert gamla tages i byte. Illustrationer o. pris gratis på begäran.
A.-B. J. A. Fogelqvists Musikhandel
Norrköping. Sthlm. Drottningg. 86.

sprithaltigt hårvatten att använda för fett ljusst hår mellan tvättningarna samt 2) å någon god hudtinktur t. ex. lavendeltinktur.

C.
1) I sv. på fr. 107 i n:r 43 finner ni recept på en bra hårtinktur. Glycerinen bör minskas till ungefär hälften eftersom ni har fett hår. — 2) *Toalettvatten med lavendel:* 14 gr. lavendelolja, 1 3/4 gr. bergamoolja, 1 gr. citronolja, 28 gr. ambratinktur, 5 del. vit vinättika, 2 1/2 del. renad sprit. Blandas och några droppar därav användas i tvättvattnet.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: För huru mycket värde skall jag giva min ensamjungfru i julklapp, då familjen består av 3 medlemmar och hon flyttade till mig i april samt har en lön av 50 kr. i månaden? Somliga påstå att man bör giva en hel månads lön, varav hälften i kontanter. Då detta förefaller orimligt, eftersom jag icke har råd att giva mina egna föräldrar ens bräklelen härav, frågas: Vad är skick och bruk härvidlag i en storstad? "*Monna Vanna*".

Svar: Ja, detta är i mycket en smaksak och beroende på hur mycket man tycker om och sätter värde på sitt hembitråde. Det sägs ju ofta att julklappar skolas framförallt åt barn och tjänstfolk. Om ni nu tycker om ert nya hembitråde, så ge hellre en sak för mycket än en för lite — föräldrarna skola nog bättre för-

stå, om ni inte orkar med så mycket åt dem. Ge hembiträdet några nyttiga saker, tyg, strumpor, handskar o. s. v. och någon mera fåfänglig prydnadssak och så möjligtvis en liten slant, det räcker gott med en tia. Allt detta tillsammans behöver ju inte gå upp till 50 kr. emellertid. Det kan mycket väl stoppa med 30 kr.

Fråga: 1) Vad anses mest lätt-skött till diskbänksbeklädnad? Kan oljedränkt träbord anses tillräckligt som diskbänk, eller måste diskbänk alltid plätbeläggas? Kan man måla eller göra något med en kopparbänk så att den ej behöver poleras?

2) Huru ofta bör hyresgäst få reparerat?

3) Vilket är rättast att sätta lapp på rät- eller avigsida?

4) Bör sjuksköterska tituleras Syster även i privatlivet?

5) När man på promenad möter personer flera gånger, bör man då hälsa varje gång?

6) När inträder medelåldern för herrar?

Hoffmann's Pianon

Det ledande svenska kvalitetsmärket

Kungl. Hovlev.

Malmskillnadsgatan 25 B
STOCKHOLM

Nedsatta priser. Goda avbet.-villkor.

„Cochlea“

Pat. reg. n:r 28579. Världens bästa o. finaste hörapparat. Reglerbar i 10 styrkegrader. Begär katalog och intyg.
MALMÖ BANDAGEETABLISSEMENT
Försäljare för Stockholm: Major-skan Junis Petersohn, Rådmanng. 9.

7) Vad bör man göra för att få bort s. k. dubbelhaka?

8) Var god lämna beskrivning på Ronneby-pepparkakor!

Mångårig prenumerant.

Svar: 1) Marmorskiva är ju det mest lättskötta och användes mycket på diskbänkar. Enbart träbetäckning duger ej annat än av mycket hårt träslag. Den hittills vanligaste betäckningen är zink. En diskbänk av koppar skall naturligtvis ej målas utan hållas blank, vilket ej är så arbetsamt, blott man allt som oftast gnider över den med lämpligt putsmedel och alltid noga gnider av all fuktighet.

2) Reparation göres ej efter någon bestämd tid utan när hyresvärden anser det nödvändigt.

3) En lapp sättes på rätsidan, kastas fint fast kring kanterna. På baksidan klipptes tyget med hålet undan i fyrkant och fälles in vid kanterna.

4) När en sjuksköterska i privatlivet uppträder i vanliga kläder tituleras hon fröken, såvida man ej är ofta tillsammans med henne och kallar henne syster.

5) Om man endast är obetydligt bekant hälsar man blott en gång för att ej onödigt besvara. Annars får man göra som man själv tycker och som det faller sig. En vänlig hälsning kan man väl alltid kosta på sig, även om det skulle bli flera gånger.

6) Omkring 40 år.
7) Se Skönhetsinstitutet, detta nummer.

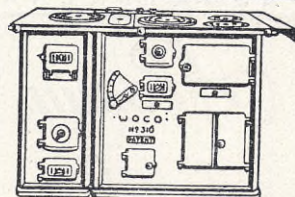
8) På äkta Ronneby-pepparkakor kan ej skaffas recept, men här är ett annat påminnande där-om: 425 gr. farinsocker, 1 1/2 del. vatten, 318 gr. smör, 25 gr. kanel, 12 gr. stöta nejlikor, 850 gr. vetemjöl, 1 tsk. pottaska. — Vatt-net, sockret och kryddorna få ett uppkok och slås hett över smöret i en skål samt röres tills blandningen kallnar. Pottaskan, upplöst i litet vatten tillsättes och mjölet röres i. Degen får stå till följande dag då den kavlas ut till 1/2 cm. tjocklek och små kakor uttagas, vilka gräddas i måttligt varm ugn.

Fråga: Säg mig några av nutidens böcker, vilka räknas till skönlitteraturen? Hör Silverforsen dit?

Prenumerant.

Svar: Naturligtvis hör den nämnda boken till skönlitteraturen, ävenså alla romaner av goda författare, memoarverk o. d. Ni behöver blott se i en daglig tidning för att finna fullt med annonser om nyttkommen skönlitteratur.

Fråga: Vore tacksam om Idun ville upplysa mig om var man kan få utbildning till kompetent danslärarinna, huru lång tid en sådan kurs tar och vad den ev. kostar. (Skulle helst vilja kom-

Effektivaste vämeledningsspisar

WOCO

Begär offert.

WOCO-VERKSTÄDERNA, Motala.

DOCKOR

Gemla erbjuder det mesta och bästa, som julmarknaden har att visa ifråga om dockor.

Årets favoriter äro:
KÄTHE KRUSE
SCHLENKERCHEN
DORA PETZOLD
ITALIENSKA DOCKOR

samt
årets populära nyhet

SICO ("Jag kan tala, jag kan gå").

GEMLA LEKSAKSMAGASIN
FREDSGATAN 3 STOCKHOLM

Oxygenol-Tand-Creme

med vätesuperoxid

Stärker tänder och tandkött.

Damernas bästa

Inköpskälla av alla slags garanterade Bandager, Sjukvårds-, Förbands-, Sanitets- och Toilettartiklar, allt för förvården.

Iduns läsare 10 % extra rabatt. Särskilda herr- och dambutiker. Hushållsh. 2 kr. Gratis prislista. extra tjocka 2,50

CITY ENGROSLAGER Avd. 1. Butiker: Jakobsbergsg. 27, hörnh. av Regeringsg. Flemmingg. 13, mitt för Separator. Till landsorten mot postförskott. Postf. 622. Stockholm I.

Allmänt bekant

är, att ingen svensk tidning har sådana förstklassiga förbindelser vare sig hemma eller ute som

STOCKHOLMS-TIDNINGEN,

vilken därför är landets förnämsta nyhetstidning och till följd därav den populäraste, mest spridda av Sveriges dagliga tidningar.

I övrigt alltid underhållande, trevlig och omväxlande text. Varje vecka en stor, innehållsrik söndagsbilaga med bidrag av de förnämsta författare.

Postprenumerationspris:

STOCKHOLMSUPPLAGAN

1/2 år kr. 28.—; 1/4 år 15.—;
1/4 år 7.75; månad 2.75.

LANDSORTSUPPLAGAN

1/2 år kr. 11.—; 1/4 år 6.—;
1/4 år 3.25; månad 1.25.

ma till Göteborg, såsom närmast varande "storstad.") Abonnent.

Svar: Någon särskild utbildningsanstalt för danslärarinnor torde ej finnas i Sverige men åtskilliga danskurser, vilket framgår av annonser i dagliga tidningar. Samma förhållande äger antagligen rum i Göteborg.

För att bli danslärarinna fordras först en väl genomgången kurs vid något dansinstitut, sedan att vidare utbilda sig och praktisera som biträdande lärarinna någon tid. Först därefter kan ni anses kompetent att öppna egen danskurs.

Fråga: 1) Vore tacksam för ett riktigt gott recept på klenäter!

2) Kan det anses vackert eller fult med diverse fotografier uppställda å en flygel? Skall man hava s. k. flygeltäcke?

Dum fru.

Svar: 1) Till var äggula beräknas 30 gr. socker och väl 40 gr. vetemjöl samt 1 stor msk. tjock gräddde. — Så många äggulor man vill bestå jämte det beräknade sockret röras i tim. Grädden vispas till tjockt skum, blandas med det rivna gula på 1/2 citronskal och tillsättes den första blandningen jämte det beräknade mjölet. Degen arbetas jämn och får stå övertäckt till följande dag, då den kavlas ut rätt tunt och utsporras i remsor, vilka i sin tur utsporras i sneda rutor. God flottyr eller kokossmör hettas upp i en mindre men djup kastrull och några klenäter i taget kokas gulbruna däri. De tagas upp med hålslev och läggas att avrinna på rent papper.

2) Det är alldeles en smaksak. Dock nu för tiden har man aldrig många fotografier uppställda. Vad duken beträffar, så lägg en sådan över flygeln om den (duken) är vacker, annars är det bättre utan. En antik brokig sidsenschal eller en orientalisk sidsensvånad passar förträffligt till flygelduk.

Fråga: På senare tiden använt promenadskor med underbeläggnad helt av rågummi, behagligt och varmt som det är, men samtidigt börjat känna styvhet och stelhet i båda knäna, till hinder för min eljest lätta gång, kan detta bero på de mjuka gummisulorna och klackarna?

Gammal Idunvän.

Svar: Stelheten i knäna kommer nog inte av gummisulorna. Kanske klackarna genom gummipålägget blivit obekvämt höga. Därav kan stelheten komma. Gymnastisera benen varje dag för att vidmakthålla knänans böjlighet.

Fråga: Tacksam få veta något effektivt medel att få bort bläckfläckar på läderplastik.

Svar: Försök med oxalsyra fuktat med vatten, som får sitta på en stund. Om lädret är färgat, händer nog att färgen går bort, men då får fläcken sedan målas över med färg.

Fråga: Var god upplys mig om från vilken sida av stolen man sätter sig till bords (vid bjudning) och stiger upp från bordet samt uppgift på någon tillförlitlig bok ang. umgängesliv, bjudningar o. d.

Inte säker.

Svar: När ni föres till bordet av en kavaljer faller det av sig själv från vilken sida ni skall sätta er på stolen, likaså när ni reser er för att lämna er plats. Ni behöver alls inte oroa er därför.

En bok om umgängeskonst och och etikettfrågor finnes utgiven av Saxon.

Fråga: Har ett polerat mahognybord, varpå vita fläckar uppkommit genom att något varmt föremål placerats på det, frågas nu om någon av Iduns läsare känner till något medel att få bort dessa.

Mångårig lösnunmerköpare.

Svar: Strö cigarraska över fläcken och fukta med vatten. Låt ligga på en stund. Sedan torkas askan bort och ytan poleras med torra, mjuka trasor.

Fråga: Finnes någon vävbok vari vävning av sniljeflossa förekommer? Och huru få mönster? I det län där jag bor har Hemslöjdsföreningen endast väggryor. Ville samtidigt fråga om det på svenska finnes någon alltomfattande lärobok i vävning, vilket ju vore fördelaktigare köpa än flera smärre, i vilka samma saker ju ofta återkomma. Mycket tacksam för svar.

Fru Zeta.

Svar: Hör efter vid Johanna Brunssons Vävskola, Kungsgatan 70, Stockholm, om ni därifrån kan få beskrivning på sniljeflossa. Vanlig flossa finnes beskriven i somliga vävböcker, bl. a. i Praktisk vävbok av Nina von Engeström.

I Almanack för Alla för 1925 förekommer en uppsats (illustrerad) om flossamattor av Ingegerd Henschen-Ingvar.

Fråga: Skulle Idun vilja vara vänlig och besvara denna fråga och giva mig ett råd. Jag skulle nämligen så gärna vilja förtjäna något extra på handarbeten o. d. Men då jag är bosatt på landsbygden undrar jag om Iduns läsekrets vet om någon affär finns i någon stad, som lämnar ut material och sedan försäljer arbetena. Jag har av mina vänner fått namn om mig att vara händig. Jag brukar nämligen förfärdiga nåldynor, nåsduksetuier, nattmössor m. m. Tror nu någon att jag på dylika saker kunde få en liten förtjänst och vart skall jag vända mig? Tacksam för ett råd är

Landsortsflicka.

Svar: I handarbetsaffärer brukar de lämna ut arbeten att förfärdigas av personer, som äro vana och skickliga att brodera. Sätt er i förbindelse med en sådan affär i det landskap ni bor, helst en större stad, ty i småstäder hinna de själva sina arbeten.

Att försälja redan färdiga saker kanske ställer sig svårare. Ni kan göra ett försök med att sända in ett prov till *Bikupan*, Malmskillnadsgatan 30, Stockholm. Där taga de emot vackra, välgjorda och praktiska arbeten till försäljning mot viss procent. Tiden är dock nu mindre lämplig för julbrådskans skull. Ett lig för julbrådskans skull.

Fråga: Hav godheten giv mig noggranna upplysningar, hur man bör gå till väga för att event. kunna vinna tillträde till Drottningens Vilohem i Borgholm nästa sommar.

E. A.

Svar: Förfrågningar och ansökan ställas till Drottningens Centralkommitté, K. Slottet, Stockholm.

Fråga: Till vem kan man vända sig samt vad är nödvändigt för att rekommendera en utländsk författare till Nobelpriset?

Londonprenumerant.

Svar: Enligt Nobelstiftelsens stadgar tillkommer rätten att föreslå pristagare bl. a. ledamöter av sådana humanistiska institutioner och samfund som äro med akademier likställda samt lärare i estetik, litteratur och historia vid högskolor.

Fråga: Undertecknad vore tacksam för uppgift å hemtrevligt pensionat i Köpenhamn.

Kvinnl. fil. lic.

Svar: Thunes Pensionat, Kongens Nytorv rekommenderas och har moderata priser.

Fråga: Kan någon upplysa om vart man skall vända sig för sökande av pension ur Willebrand-ska och den Granska fonden.

N. N.

KALODERMA RIS-PUDER GELÉE TVÅL

FÖR HUDENS RATIONELLA SKÖNHETSVÅRD
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE i. B.

De omtyckta ISA-DOCKORNA

hemmasydd, starka, kunna stå och sitta. Fås i av- och påklädningsdräkter och i olika storlekar. Priskurant på begäran.

AUGUSTA ISAKSONS DOCKFABRIK, KALMAR.

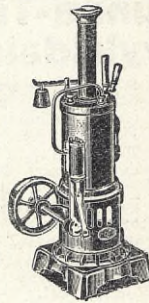
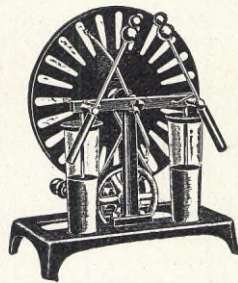
Alla pojkars förtjusning

äro våra mekaniska, elektriska och optiska

Leksaker och Experiment-artiklar

Största urval av roande och lärorika presentartiklar för barn och skolgungdom i alla åldrar.

Besök vår butik eller rekv. genast vår stora, rikt illustr. Priskurant III, som erh. gratis.

FORSNERS A.-B.
STOCKHOLM Klarbergsgatan 44

Valuta för pengarna
giva

MALMÖ
de enastående slitstarka.

EN VÄL- KOMMEN GÄST

I ALLA SVENSKA HEM

ÄR

Stockholms Dagblad

FÖR ÅR 1925

PRENUMERERA
G E N A S T !

I STOCKHOLM: 28 kr. per år, fritt hemburen.
I LANDSORTEN på posten: 22 kr. för huvud-
stadsupplagan, 15 kr. för Riksupplagan.

ANTIKA MÖBLERINGAR

ombesörjes bäst genom
HULTKRANTZ RENOVERINGSATELIÉR & KONSTHANDEL
Mästersamuelsgatan 7, Stockholm. Tel. 304 27.
Köper och försäljer även i kommission.

Gammal, ypperlig huskur mot grått och missfärgat hår är

AKTA VALNÖTSDEKOKT

effektiv — oskadlig. Pris pr flaska 3:50 + emballage och porto. Tillv. av Leg. apotekaren Fru S. Hellström, Ramnäs.

SKÅNSKA DAGBLADET MALMÖ

med söndagsbilagan "HEMMET"

Svenska landsortens mest spridda dagliga tidning.
Effektivaste annonsorgan för stad och land.
När dagligen 60,000 sydsvenska hem.

AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: M a l m ö.

Mottager insättningar å Depositions-, Kapital- och
Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.

Fullständig bankrörelse.

got litet? Varför vill inte er man skiljas? Är det enbart för att han inte vill ge er underhåll, eller ligger orsaken djupare? Det måste ha varit något emellan er två, som varit orsaken till allt. Det franska ordspråket "Où est la femme? (var är kvinnan?)" är oftast till finnas i konflikter av skilda slag. Är det bara ni själv som är kvinnan i denna konflikt ni omnämnt, så är det ju ej så farligt, som om det varit en annan kvinna med i spelet. Alltså. Svara er nu själv på alla de frågor som jag framställt. Rätta i ert liv det som ni själv kan tänka er ha förvandlat er man. Med ett ord sagt: Sök orsaken till det onda, ty som jag nämnde i detta mitt lilla svars början: *Intet kommer av intet. Allt kommer av något.* Så till sist än en gång: Huvudet upp! Med tålmod och målmedvetenhet kan allt bli bra för er igen. Ty ni kan återvinna både er mans kärlek och er lycka. Så tror och hoppas åtminstone eder *Ebon.*

En nervsjuks bön. Jag är 32 år, utan både far och mor och har sedan mitt 17:de år arbetat bland de sjuka tills för ett par år sedan då jag genom sjukdom blivit urständssatt att förtjäna något och försörja mig. Vad jag sparat har nu gått åt. Jag har under dessa år hjälpt många, men är nu själv i behov därav. Det är svårt att vara fattig och den tysta fattigdomen är värst. Jag ville gärna arbeta, men kan ej för nervvärkens skull och saknar därför ofta det nödvändigaste. Snälla goda Idun, hjälp mig. Kanhända någon god människa som är bättre lotad skulle vilja bidra med någon krona åt mig för att lindra mina bekymmer och bringa julglädjen åt mig.

Bekymrad.

En bön om avlagda kläder. Goda Idun som har så hjälpsamma läsarinor! Min man är lantbruksarbetare och familjen består av man, hustru och två barn. Jag har i många år varit sjuk och blivit opererad två gånger för kronisk åkomma vilket gör att jag på grund av svaghet blir matt för minsta ansträngning. Den lilla statarlönen räcker ej långt och framför allt går det aldrig att få några nya kläder utan man får lappa och laga och det har jag hållit på med under alla de femton år vi varit gifta. Så kommer därtill att min man varit både sjuk och arbetslös och under den tiden ha alla våra små besparingar gått åt. Nu ville jag be om litet avlagda kläder som jag själv kan laga och ändra så att det kan bli användbart. Finns det någon barmhärtig som vill och kan hjälpa en som utan egen förvällan blivit nödsakad att anropa sina medmänniskor om bistånd?

Elisabeth.

Ring upp

Norr
6147

och prenumerera å

IDUN

Halvår kr. 8:—
Kvartal „ 4:25

Avgiften hämtas och Ni slipper allt besvär.

Spirella-Korsetten
FRU MARIA LINDQUIST
Vallingatan 17, n. b., Sthlm. N. 110 09.

Tvätt och Strykning

emottages. Gardiner tvättas, spännas och strykas. Tvättcentralen, Tunnelgatan 17, Sthlm. Tel. 22 59. Norr. 1 17.

Sjuksköterske Klänningar
ESTER WELIN, Uplandsgatan 19 A.
Stockholm. Telef. N. 91 72.

Stockholms Nya Järnsängsfabrik.
Rekommenderar sina tillverkningar av Järnsängar, Sängkläder, Ottomaner, Comifort-soffor, Täckor, Kuddar såsom varande de bästa i handeln förekommande. Kontor & Utställning: Norrlandsgatan 16, Stockholm. Telefoner: 7856, 12992. Norr 7181.

Superb-Senap

erkänd och eftersökt av finsmakare. Tillverkare:

Apot. W. ALEMAN, Eskilstuna.
Ensamförs. för Sverige:

Konservhandels-Aktiebolaget,
Norrköping.
Finnes till salu i Speceri- & Delikatessaffärer.

Svält ej

Edra krukväxter. De leva ej endast av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings-salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Färg- och Kemikaliehandlare. Begär originalförpackning.

Vadstenaboden

Platsens äldsta specialaffär för REGERINGSG. 22, STOCKHOLM.

Vadstenaspetsar

till alla prislägen.
Billiga, bestämda priser.

Beställ inte

Edra förstoringar genom ombud, utan vänd Eder direkt till en pålitlig firma. Vi utföra alla slags förstoringar.
N. & T. ANDERSSON
Drottningholmsvägen 7, Stockholm.
Telefon Kungsh. 4726.
Noggrant arbete. Billiga priser.

Hål för örhängen

utföras hygieniskt och smärtfritt. Pris 15 kr. inkl. efterbehandling o. sterila ringar. 11—5. Drottningg. 81 A.

Fru M. von Mickwitz,
Stockholm.

Institut för plastiska behandl.

AKTA SPETSAR

alla slag till billiga priser i
Teneriffa Magasinet, 5 Biblioteksg.

Piska

och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

JUST NU ÄR RÄTTA TIDEN
att verkställa prenumeration för 1925!

Välj därför, men välj det bästa, välj

AFTONBLADET

som med sina samtliga upplagor är landets ojämförligt mest spridda tidning.

Prenumerationspris för 1925:

	Helt år	Kvartal
Stockholms- och Kvällsupplagan med bilagorna Lantmannabladet och Brokiga Blad samt stora Vår-, Midsommar- och Julnummer ...	Kr. 36:—	Kr. 10:—
Nationalupplagan (7 nummer i veckan, även söndagar) med Lantmannabladet och Brokiga Blad samt Vår-, Midsommar- o. Julnummer ...	15:—	4:25
Halvveckoupplagan med Lantmannabladet och Brokiga Blad samt Vår-, Midsommar- o. Julnummer ...	7:75	2:50
Halvveckoupplagan med Lantmannabladet samt Vår-, Midsommar- och Julnummer ...	5:50	1:70
Halvveckoupplagan med Vår-, Midsommar- och Julnummer ...	3:75	1:20

Observera det avsevärt sänkta priset å Halvveckoupplagan!

Betänk, att alla abonnenter å **National- eller Halvveckoupplagan** under vissa villkor äro försäkrade för

Ettusen (1,000) Kronor

vid dödsfall på grund av olycksfall!

Sedan 1916 ha i sådana dödsfallsersättningar utbetalts över

90,000 Kronor.

Gå därför genast till närmaste postanstalt och verkställ prenumeration för nästa år å

AFTONBLADET

Småbarnens välbefinnande

mödrarnas främsta omsorg

Tusentals småbarn hava besparats lidanden och erfarit ökat välbefinnande genom Syster Ellas barnvårdsartiklar.

Tusentals mödrar hava använt dem, funnit dem förträffliga och berömt dem inför vänner och bekanta.

Men ännu äro många mödrar okunniga om, att Syster Ellas barnvårdsartiklar helt och hållet skilja sig från andra liknande preparat.

Ännu flera äro okunniga om skälen till deras utomordentliga verkningsfullhet vid skyddandet av det ömtåliga barnskinnet mot yttre fiender.

All fuktighet (svettning, urin, badvatten) har benägenhet att avlägsna det för hudens skydd och välbefinnande oundgängliga naturliga hudfettet.

Syster Ellas Salva (Hudcreme) ersätter fullständigt det naturliga hudfettet, tränger in i minsta lilla skrymsla och hudveck.

Den överdrager de delar av huden, som särskilt äro utsatta för gnidning mot angränsande kroppsdelar eller mot kläderna med en fin skyddande hinna av salvans fina fettämne.

Syster Ellas Salva förebygger härigenom den smärtsamma inflammation av huden, som heter hudlöshet.

Har sådan uppstått, eller har barnskinnet genom sin ringa motståndskraft mot smittoämnen blivit inflammerat eller fått utslag, använder man Syster Ellas Sär salva som genom sina kraftigt anti-septiska egenskaper oskadliggör alla smittoämnen, åstadkommer snabb läkning av sårnader och befriar från hudlöshet och klåda.

Syster Ellas Salva ((Hudcreme) och Syster Ellas Sär salva finnas till salu överallt till Kr. 2: — per burk eller 90 öre per tub.

Syster Ellas Barnpuder uppsuger och oskadliggör varje spår av fuktighet ur hudveck och fördjupningar, den lilla kroppen blir torr och glatt, bättre sömn följer med det ökade välbefinnandet av befrielse från varje tillstymmelse till fukt och svettämnen. Pris för stor burk med strölock Kr. 1: —.

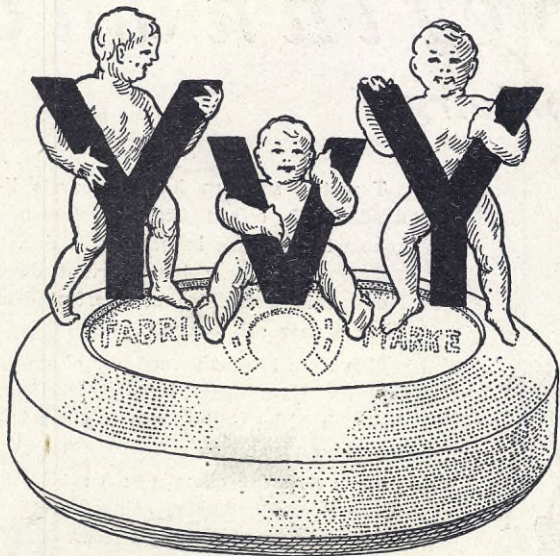
Spädbarnens hud är så ömtålig och outvecklad, att den ej förmår i längden tåla verkningarna av vanlig toilettvål, vars skarpa och etsande ämnen samt parfymtillsatser bokstavligen äta hål på det fina och späda barnskinnet. Här kommer Syster Ellas Barntvål till användning. Den är sammansatt av de finaste växtoljor utan spår av parfym, utvecklar ett fett, gräddliknande lödder och har en mild och välgörande inverkan på barnets hud vid de upprepade tvättningarna. Användes i stor utsträckning på våra förnämsta barnhem och barnsjukhus.

All tillverkning sker under kontroll av laboratorn vid Farmaceutiska Institutet, apotekare Yngve Funcke.

Fabriks A.-B. ELLAS, Stockholm.

YVY - TVÅLEN

är på grund av sin utsökt milda sammansättning synnerligen lämplig även som

BARNTVÅL

Säljas överallt à 1:-kr pr. st.

AKTIEBOLAGET YVY-FABRIKEN, YSTAD.

7 dms

-266e

Andersson V. 51

Gyllenhammars

HAVRE-MUST

HÅLLER KROPPEN

UNG OCH SPÅNSTIG

Lär Eder spara.

Exempelvis:

Utan RICH^s kaffetillsättning kostar 1 kg. kaffe kr. 5:—.

Med RICH^s kaffetillsättning kostar 1 kg. kaffe kr. 4:—.

Dessutom går det 20 % mindre åt vid kaffebrygningen.

Således en avsevärd besparing.

Därtill blir kaffets arom bättre samt smaken fylligare och kaffet får en bättre färg.

Tag tillfället i akt. Ni kommer t. o. m. att få lovord för Edert utmärkta kaffe, när Ni använder RICH^s.

Ett paket RICH^s ($\frac{1}{8}$ kg.) kostar 25 öre och blandas med $\frac{1}{4}$ kg. kaffe eller proportionellt.

"Gör som jag drick RICH^s".

A.-B. ALFRED BENZON & Co
MALMÖ · STOCKHOLM · GÖTEBORG

R 22.